ANT

Haftalık Dergi • 6 Ağustos 1968 • Sayı: 84 • 125 Kuruş

Guevara'nın Gerilla Günlüğü nasıl kaçırıldı ?

ÖĞRENCİ AVI...

HAFTANIN NOTLARI

28 temmuz

Demircioğlu anıldı

■ İkinci kurtuluş savaşının ilk şehidi Vedat Demircioğlu, TİP İstanbul İl Merkezi'nde yapılan bir törenle anılmıştır. Fakülteli ve partili arkadaşlarının yaptığı konuşmalardan sonra TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, Vedat Demircioğlu'nun Türk halkını uyandırma mücadelesinde şehit düştüğünü belirterek şöyle demiştir : «Şüphesiz ölüm gelip çattığı zaman hepimiz Vedat gibi ölümün gözüne bakmasına bileceğiz. Demircioğlu'nu gerçi düşman askerleri öldürmemiştir. Ama emperyalizmin ağına düşmüş ülkelerin kaderi böyledir. Emperyalizm, yerli adamları, kâr ve suç ortakları aracılığıyla milletin en uyanık, en yiğit evlâtlarını kırdırır. Vedat'ın ölümünden sonra sosyalistler daha da güçlenecek ve her birisi vatan için kendilerini adamağa hazır olacaktır.»

Toplum polisinin lağvedilmesini istediler

İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği Başkanı Harun Karadeniz ile teknik okullar öğrenci birlikleri, FKF İstanbul Sekreterliği, İktisat Fakültesi, Orman Fakültesi, Güzel Sanatlar Akademisi, Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi talebe cemiyetleri başkanları geçen pazartesi günü, «Dolmabahçe Direnişi» nin yapıldığı yerde bir basın toplantısı düzenleyerek çıkar çevrelerinin hazırladıkları oyunlara karşı kamuoyunu uyarmışlar ve toplum polisinin lağvedilmesini istemişlerdir. Karadeniz, yaptığı konuşmada şunları söylemiştir : «Amerikan 6. Filosu erlerinin geldikleri gibi gidemiyecekleri bir yer olacak olan Dolmabahçe'de bir kere daha tekrarlamak isteriz ki, bütün ezilmiş uluslar, bir gün ezenleri yokedecektir. Halktan yana öğrenci örgütleri olarak, Amerikan sömürüsünün Akdeniz'deki bekçiliğini yapan 6. Filo'nun İstanbul'a gelişini protesto etmeyi görev bildik. Protestomuzun amacı, Amerikan emperyalizminin gerçek yüzünü bir kere daha anlatmaktı. Fakat, gençliğin eylemlerini dejenere etmeyi planlamış olan yöneticiler, Teknik Üniversite öğrenci yurdunu basarak işe başladılar. Gençlik bilinçli bir biçimde Amerikan emperyalizmini protesto ederken, olaylar öğrenci - polis çatışması biçimine dönüştürüldü. İktidar böylece iki işi birden yapmış oluyordu. Bir defa öğrencilerin protestosunu dejenere ediyor, öte yandan, Teknik Üniversite Yurdu'na yapılan hunharca baskını gizliyordu. Toplumun güvenliğini sağlamakla görevli toplum polisi son saldırısıyla barbarlık çizgisinde ilerlemektedir. Yasa dışı bir duruma gelmiş olan toplum polisi teşkilâtının derhal lâğvedilmesi gerekir. Bütün dünya şunu bilmelidir ki, devrimcilerin karşısında onbin değil, yüzbinlerce barbar güç eriyip yokolmaya mahkûmdur.»

29 temmuz

İzin verilmedi

■ Her yıl ülkemizde devrimci öğrenci kuruluşlarının çabası ile düzenlenen «Evrensel Barış Şenliği» nin yapılmasına bu yıl Dışişleri Bakanlığı'nca izin verilmemiştir. Yurdumuzun turistik yönden propagandasını ve döviz kazanmasını sağlayan bu şenliğin bir yıl Türkiye'de aksatılması halinde bundan böyle Yunanistan'da yapılacağı önceden bilinmektedir. Buna rağmen, Amerikancı iktidar, sırf doğu ülkelerinin tiyatro ve foklor gruplarının yurdumuza girmesini önlemek amacıyla böyle bir imkânı faşist yönetim altındaki Yunanistan'a kaptırmaktadırlar. Gençlik kuruluşları, bakanlığın karşı koymasına rağmen, «Evrensel Barış Şenliği» ni yapmak için sonuna kadar uğraşacaklarını bildirmişlerdir.

Ekonomik kriz

■ 1968 yılı programında Türkiye'ye 100 milyon doları proje kredisi, 214 milyon doları program kredisi olmak üzere 314 milyon dolarlık dış finansman kaynağının gerektiği belirtilmiş olmasına karşılık, OECD tarafından hazırlanan gizli bir rapordan anlaşıldığına göre, Konsorsiyum 1968 yılında Türkiye'ye ancak 165 milyon 800 bin dolarlık program kredisi taahhüdünde bulunmuştur. Beklenen yardımlardan birinin daha büyük ölçüde suya düşmesi, AP iktidarının yarattığı ekonomik krizin daha da büyüyeceğini göstermektedir.

Kıyım devam ediyor

■ Çarşamba İlçesi'nin Irmaksırtı Köyü'nde öğretmenlik yapmakta iken açığa alınan Ertan Sarıhan hakkında bu defa da iki dava açılmıştır. Sarıhanın, Çarşamba'da açılan dâvada T. C. K.'nun 312. maddesine göre, Samsun'da açılan dâvada ise 142. maddesine göre cezalandırılması istenmektedir. Samsun Valisi Enver Saatçıgil'in başkanlığındaki Milli Eğitim Disiplin Kurulu açığa alma kararını vermeden önce Sarıhan'ı sorguya çekmiş ve kendisini komünizm propagandası taşıyan bir piyesi köyde oynatmak, zararlı faaliyetlerde bulunmak, aşırı derecede TİP'li olmak, «Amerikalı seni istemiyoruz» başlıklı bir bildiriyi hazırlamakla suçlamıştır. Sarıhan ise bu soruların gülünç olduğunu belirtmiştir.

30 temmuz

Müslüman kardeşler

■ Konya, İstanbul ve Kayseri'de meydana gelen irtica hareketlerinden cesaret alan ve iktidardan da teşvik gören «Müslüman Kardeşler», Gaziantep'de açıktan açığa faaliyete geçmişler ve «komünizme karşı birleşelim» yazılı bir beyannameyi şehir içinde dağıtmışlar, ağaçlara yapıştırmışlardır. Ayrıca, Gaziantep'de yayınlanan Sabah Gazetesi de, âkıbetinin Konya'daki Yeni Konya Gazetesi'ne benzeyeceği bildirilerek tehdit edilmiştir.

Irak'ta yeni darbe

■ Irak'ta bir darbe ile yönetimi ele geçiren ve Cumhurbaşkanı olan El Bekr, yeni kabinedeki Başbakan Albay El Naif ve Savunma Bakanı General Abdurrahman El Davud'a karşı yeni bir darbe yaparak başkanlığı da üzerine almıştır. El Bekr, 28 Temmuz'daki kabine toplantısında Başbakan El Naif'in Irak Ulusal Petrol Şirketi'nin lağvedilmesini ve Irak petrollerinin uluslararası Irak Petroleum Şirketi tarafından işletilmesini istediğini söylemiştir.

Oturma grevi

■ Sebepsiz olarak dört işçinin işten çıkartılması üzerine Alibeyköyü'ndeki Finfinis Branda Bezi Fabrikası'nda çalışan 200 işçi işverenin tutumunu protesto etmek amacıyla oturma grevine başlamışlardır. İşçiler, işveren tarafından sosyal güvenlikleri tanınıncaya kadar greve devam edeceklerini söylemişlerdir.

Siyah iktidar

■ Siyah İktidar Hareketi'nin lideri Stokely Carmichael, Alabama'nın Mobile şehrinde bir konuşma yaparak zencilere «İktidara geçmek için kimseye yalvarmayın. Silahınızın gücü ile alın. Elimizden geldiği kadar zarar vermeli, buna karşılık gerilla hareketlerinde mümkün olduğu kadar az insan kaybetmeliyiz» demiştir. Carmichael, Watts, Detroit ve diğer bazı şehirlerdeki karışıklıklarda ölen zencilere de değinerek, zencileri, birbirlerini sevmeğe ve birlik olmağa çağırmıştır. Siyah İktidar hareketi gün geçtikçe gelişmekte olup, Carmichael'in bu konuşmayı yapmasından iki gün önce Cleveland'da şiddetli siyah - beyaz çatışmaları olmuştur.

31 temmuz

ANT yargılandı

■ Dergimiz sahibi Doğan Özgüden aleyhine açılan üç dâvanın duruşmasına arka arkaya devam edilmiştir. Türk Solu Dergisi yazarlarından Mihri Belli ile sorumlu müdürü Vahap Erdoğdu'nun bir süre önce tutuklanması üzerine yazdığı «Fikir Suçlarından Tevkifler Devam» ediyor başlıklı yazıdan dolayı Doğan Özgüden ve o sayıdaki sorumlu müdürümüz Yaşar Uçar Toplu Basın Mahkemesi'nde sorguya çekilmişlerdir. Basın Kanunu'nun 30. maddesine göre cezalandırılması istenen Özgüden, bir gazetecinin ve fikir adamının tutuklanması karşısında bir gazeteci olarak tepki göstermesinin normal olduğunu belirtmiş ve yazının devrimci yazarlara karşı hükümetin tutumunu tenkit etmek amacıyla yazıldığını söylemiştir. Özgüden ayrıca, 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde «Oyun Açığa Çıktı» başlıklı yazısından dolayı T.C.K.'nun 159. maddesine göre Yaşar Uçar ile birlikte hükümeti tahkir iddiasıyla 6'ar yıl hapis talebiyle yargılanmıştır. Duruşma, tevsii tahkikat için başka güne bırakılmıştır. Bundan başka, «At Yarışlarında Dönen Dolaplar» başlıklı yazısından dolayı Doğan Özgüden aleyhine Türkiye Jokey Kulübü'nün açtığı davanın duruşmasına da Toplu Basın Mahkemesi'nde devam edilmiştir. Özgüden'in vekili Avukat Müşür Kaya Canpolat «ispat hakkı» istemiş, Jokey Kulüp avukatı ispat hakkı konusunda müvekkillerinin mütalâasını almak üzere mehil istediğinden duruşma ertelenmiştir.

Pahalılık artıyor

■ İstanbul Ticaret Odası'nın yayınladığı «Ücretliler Geçinme İndeksi»nde, hayat pahalılığının geçen mayıs ve haziran aylarında yüzde birbuçuk daha arttığı açıklanmıştır. Oysa, özellikle gıda maddelerinin fiyatlarının bu aylarda mevsim değişikliği dolayısıyla düşmesi gerekmektedir ki, bu artışın yüzde birbuçuktan da fazla olduğu ortaya çıkmaktadır. Nitekim 1967 Mayıs indeksi 189.3 iken, Haziran sayısı 188'e düşmüştür. Resmi rakamlarla açıklanmamış olmasına rağmen, gıda maddelerinin fiyatlarında geçen aya oranla yeni artışlar görülmektedir.

YAZISIZ

1 ağustos

Çekoslovakya

■ Çekoslovak Sorunu, Sovyet ve Çek yöneticilerinin Cierno Nad Tisou kasabasında yaptıkları ve üç gün süren ikili görüşmelerle, belirli çevrelerin bu konuda kopardıkları gürültülere rağmen, olumlu bir safhaya girmiştir. Görüşmelerden sonra yayınlanan ortak bildiride, taraflar, marksist - leninist ilkelere ve proleter enternasyonalizmine bağlılıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca, Doğu Almanya, Polonya, Bulgaristan ve Macaristan'ın da katılmasıyla Bratislava'da altılı bir zirve toplantısı yapmayı kararlaştırmışlardır. Bu arada, Çekoslovakya ile ilgili gelişmelerin Türkiye'ye ne kadar ters yansıtıldığı geçen hafta Çekoslovak Konsolosluğu'nun bir açıklamasıyla anlaşılmıştır. MTTB yöneticileri, «komünizme karşı mücadele ettiğini» sandıkları Çekoslovakya'nın İstanbul Konsolosluğu'na bir buket bırakmağa teşebbüs etmişlerdir. Ancak, Konsolos, Çekoslovakya'nın komünist rejimden ayrılmayı düşünmediğini MTTB'lilere münasip lisanla anlatmış, Sovyetler Birliği ile bir çatışmanın da söz konusu olmadığını söylemiştir.

Fotoğraf yarışması

■ FKF İstanbul sekreterliği, sosyalizm şehidi Vedat Demircioğlu'nun anısına bir fotoğraf yarışması düzenlemiştir. Yarışma, son yıl içindeki öğrenci hareketlerinin fotoğrafları arasında yapılacak ve yarışmaya katılan fotoğraflar daha sonra Anadolu'nun dört bir yanında sergilenecektir.

2 ağustos

İdris Küçükömer

■ Hatırlanacağı üzere İktisat Fakültesi öğretim üyelerinden İdris Küçükömer fakülte profesörler kurulunca profesörlüğe yükseltilmiş, ancak İstanbul Üniversitesi Senatosu bu kararı onaylamamıştı. Bunun üzerine Küçükömer Danıştay'a itirazda bulunmuş ve Danıştay da Senato'nun kararını esastan bozmuştu. Üniversite Senatosu, Danıştay'ın kararına uyması ve profesörlük kararını otomatikman onaylaması gerekirken, yaptığı toplantıda yasaları hiçe sayarak ve hiçbir gerekçe göstermeksizin, Küçükömer'in profesörlüğe yükseltilmesini yine onaylamamıştır. Sosyalist bir öğretim üyesinin hakettiği profesörlüğü onaylamamakla Senato açıkça suç işlemiştir. Küçükömer'in, bu yasa dışı tutumundan dolayı Senato aleyhine tazminat davası açması beklenmektedir.

Âşıklara taktılar

■ Savcılar bir yandan öğrencileri mahkemelere sevkederken, bir yandan da halk ozanları aleyhinde dava açmağa başlamışlardır. Âşık İhsani, Cağaloğlu'ndaki dükkânının vitrinine astığı şiirlerden dolayı polis marifetiyle Savcılığa götürülerek sorguya çekilmiştir. Ayrıca, Halk Ozanları Derneği'nin bir süre önce Kadıköy'de düzenlediği toplantıda yaptığı konuşmadan dolayı da dernek başkanı Âşık Fermani hakkında «komünizm propagandası yaptığı» iddiasıyla soruşturma açılmıştır.

3 ağustos

Sağın mitingi

■ Devrimci gençliğin Amerikan emperyalizmine karşı açtığı mücadeleden rahatsız olan emperyalizmin hizmetindeki çevreler aldatılmış kitleleri ümmetçi sloganlarla Hürriyet meydanında toplayarak bir «karşı miting» yapmışlardır. Arkadaşlarının şehit edilmesine tepki gösterdikleri için bir çok genç hapishanede yatarken Konya'daki gerici ayaklanmanın sanıklarının serbest bırakılmasından ve gerek Demirel'in, gerek Sükan'ın teşvikçi tutumlarından cesaret alan MTTB ve ona bağlı gerici kuruluşlar «Komünizmle Savaş» adı altında bütün devrimci güçlere dil uzatmışlar, günlerden beri sağcı basının yayınlarıyla kışkırtılan cahil kitleleri, «mukaddes cihada davet» adı altında kanlı olaylar için tahrik etmişlerdir. Demirel iktidarı, bir yandan dindar vatandaşları «islam»dan yana görünüp devrimcilere karşı kışkırtırken, bir yandan da, Türk düşmanı ortodoks papazı Yakovas'ı özel izinle Türkiye'ye kabul etmiştir. Bu çelişkinin başlıca nedeni, gerek Müslüman Kardeşler'in, gerekse Yakovas'ın Amerikan emperyalizminin hizmetinde olması ve AP iktidarının da Amerika'nın talimatı dışına çıkamamasıdır.

DİSK'in ödülü

■ DİSK'in koyduğu Âsaf Çiğiltepe ödülünü Orhan Kemal'in «Yalova Kaymakamı» oyunu ile kazanan Yurdaer Erşan'a, Bakır Tepsi armağanı DİSK Genel Sekreteri Kemal Sülker tarafından törenle verilmiştir.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

KAVGA ZAMANIDIR

Kapattığımız şu bir haftayı hemen her gün sabahtan akşama kadar adliyede mekik dokumakla geçirdik. Bir yandan kendi davalarımız, bir yandan «öğrenci avı»... Tam çalışmak niyetiyle masaya oturuyoruz, bir genç arkadaş telaşla içeri dalıyor: «Bizim Osman'ı götürdüler...» Sağa telefon, sola telefon, Osman yok... Nihayet akşam üzeri adliyede izini buluyoruz. İddialar, savunmalar, tahliye kararı... Sonra polisin zorbalıkları, kanunsuzlukları. Ertesi gün Toplu Basın'da sorguya çekiliyoruz: «Mihri Belli ile Vahap Erdoğdu'nun tutuklanmasını nasıl tenkid edersin?» Anlatmaya çalışıyoruz ki, uygar bir ülkede fikir suçu diye bir şey olamaz, bir insanın fikirlerinden dolayı demir parmaklıklar arkasına gönderilmesi yüz kızartıcıdır. Bilirkişi raporları, iddialar, savunmalar... Tam rahat bir nefes alacağız ki, yine telefon: «Kemal'i, Bozkurt'u, Deniz'i tutukladılar!» Öğrenci avı gelişiyor. Adliyeye koşuyoruz! Savcı ile polisin elele sahneye koyduğu bir facia oynanıyor. Bir takım adamlar adliye koridorlarında yol kesiyor, adam kaçırıyorlar. Ellerinde hiçbir yazılı belge yok. «Polissen kimliğini göster!» diyorsun, ondan da kaçıyor. Biliyor çünkü anayasa suçu işlediğini, biliyor anayasayı çiğnemekten dolayı Yassıada'da kelle istendiğini... Ama yine de çiğniyor...

Ertesi gün ağır cezanın sanık sandalyesine oturuyoruz: «Yazında kukla ve maşa yöneticiler demekle hükümeti kasdetmişsin!» Bilirkişi böyle diyormuş. Benim yazımda «hükümet» kelimesi geçmiyor, ama koskoca ordinaryüs profesörler kuklalığa ve maşalığa hükümeti layık görmüşlerse benim diyeceğim yok... Merdivenlerde Türk Solu'ndan arkadaşlara rastlıyorum. Bora'yı da yakapaça götürüp bir gece birinci şubede beklettikten sonra savcılığa sevketmişler. Ne yapmış Bora? Gençleri kışkırtmış... Teknik Üniversite'yi kana boyayanlar, Demircioğlu'nu 25 yaşında bu dünyadan kopartanlar, kışkırtıcılığın daniskasını yapanlar ellerini kollarını sallayarak dolaşırken Bora sanık sandalyesine oturtuluyor, hürriyetinden ediliyor... Ve dışarıda terör kol geziyor. Polisler Harun'un da, Çetin'in de, daha kim bilir hangi gençlerin de peşinde... Arkadan vurmak bu, kalleşlik bu! Devrimci eylemin genç liderlerini tek tek avlayacaklar, akıllarınca diğerlerine de gözdağı verecekler, tüm gençleri sindirecekler! Öte yanda, emperyalist uşaklarının kışkırttığı, iktidarın gözettiği irtica sokaklarda, meydanlarda, camilerde kol gezecek!

Kavga artık çok keskin çizgilerle ortaya çıkmıştır. Bir yanda anti-emperyalist ve sosyalist güçler, öte yanda emperyalizmin ücretli uşakları ve onların ümmetçi sloganlarla sokağa sürdüğü aldatılmış kitleler... Bu kelimenin tam anlamıyla bir «sağ-sol» çatışması. Sol cephedeki görüş ayrılıkları, strateji tartışmaları, kişisel çekişmeler, bu ölüm kalım kavgası içinde siliniyor. Savcısıyla, polisiye, zorbasıyla, hep «Sol»a saldırıyorlar... Hattâ hattâ, bazı solcularımızın umut bağladıkları Ortanın Solcuları bile... Açın Ulus Gazetesi'ni... Kime hizmet ettiği belli olmayan bir kalem, Mihri Belli'lerle, Reşat Fuat'larla aynı sayfalarda yazı yazdığı için bir Suphi Karaman'a söylemediğini bırakmıyor, ertesi gün TİP'in karşısına geçip «TİP memleketin varlığı ile oynamaktadır. Buna son vermezse çok vahim olaylarla karşılaşacaktır. Bu rejimde, buna çare bulunamıyorsa, rejimi getirenler, bu rejimi götüreceklerdir» diye tehditler savuruyor. Evet, kavga büyük, TİP'i ile, çeşitli örgütleriyle, yayın organlarıyla bütün solun varlığı üzerine verilen bir ölüm kalım kavgası bu. Sosyalistlerin kısır çekişmelerle kaybedecek zamanı yoktur artık. Zaman, emperyalizme ve faşizme karşı omuz omuza kavga zamanıdır...

Suçüstü fotoğrafı...

Ellerinde tutuklama kararı olmadığı halde, Bozkurt Nuhoğlu'nun adliyeden çıkmasına engel olarak hürriyetini tahdit eden ve açıkça anayasayı çiğneyen sivil polislerin «suçüstü» çekilmiş fotoğrafı (solda) ve Kemal Bingöllü, Bozkurt Nuhoğlu, Deniz Gezmiş yargıç önünde...

ÖĞRENCİ AVI

AP iktidarının polisleri ve savcıları nihayet geçen haftadan itibaren «Öğrenci Avı»na da başlamışlardır.

Üniversiteye kanlı baskınlar yaptırdıktan, vatanperver Türk çocuklarını toplum polisine öldürttükten, kitleleri sokağa döküp birbirine kırdırdıktan sonra «öğrenci avı»na çıkan iktidarın amacı, boykot ve işgal hareketleri başladığından beri öğrenci hareketlerine liderlik eden gençleri tutuklamak, kendilerini hiç değilse bir süre aksiyondan alakoymak, aynı biçimde harekete geçmeyi düşünen diğer gençlere de gözdağı vermektir.

Gençler aylardan beri daima toplu halde ve eylem içinde bulunduklarından, iktidarın polisleri ve savcıları, bu hareketlere önderlik eden gençleri yakalamağa bir türlü cesaret edememişler, ortalığın yatışacağı bir zamanı kollamışlardır. Nihayet, imtihanların bitmesi dolayısıyla öğrencilerin büyük kısmının ailelerinin yanına dönmesi ve devrimci gençlik örgütlerinin de sokaktaki mücadeleyi şimdilik durdurması, polise ve savcılara birdenbire cesaret vermiş ve gençlik liderlerinin kalleşçe teker teker toplanmasına başlanmıştır. Bu öğrenci avı sırasında da, diğer polis operasyonlarında olduğu gibi, anayasa ve kanunlar açıkça çiğnenmiş, Türkiye'nin artık bir kanun devleti olmaktan çıkıp bir «polis devleti» olmaya adamakıllı yöneldiği bir kere daha görülmüştür.

Öğrenci avı, sosyalistlerin Ankara'da ikinci şehitlerini verdikleri gün başlamıştır.

Ankara'da meclislerin son olayları görüşmesini sağlamak amacıyla bir kampanya açan ve meclis önünde protesto oturumu düzenleyen gençlerden 16'sı toplum polisi tarafından yakalandıktan sonra adliyeye sevkedilmiştir. Adliyedeki duruşmayı izlemeye giden öğrencilerin de karşısına zorbalıkla çıkılmış ve gençlerin üzerine coplu polisler saldırtılmıştır. Cop darbelerinden kurtulmak için kaçan Ankara Erkek Teknik Öğretmen Okulu öğrencilerinden Atalay Savaş, o sırada yoldan geçmekte olan bir minübüsün altında kalmıştır. Atalay Savaş koma halinde Hacettepe Hastanesi'ne kaldırılmış, ancak geçirdiği beyin ameliyatına rağmen kurtarılamayarak ölmüştür. Aynızamanda TİP'in üyesi olan Atalay Savaş'ın ölümü ile Türkiye sosyalistleri bir şehit daha vermişlerdir.

Ankara Savcılığı, 16 kişi hakkında dava açmak suretiyle bir gencin ölümüne sebep olduğu yetmiyormuş gibi, son olayları görüşmek üzere meclislerin toplanmasını isteyen öğrenci kuruluşları aleyhinde de dava açmış ve hepsinin kapatılmasını istemiştir.

Ankara Savcılığı'nın bu sindirme kampanyasına, hemen ardından, İstanbul Savcılığı da katılmış ve gençlik hareketleri liderlerinin teker teker yakalanması için Birinci Şube Müdürlüğü'nü seferber etmiştir.

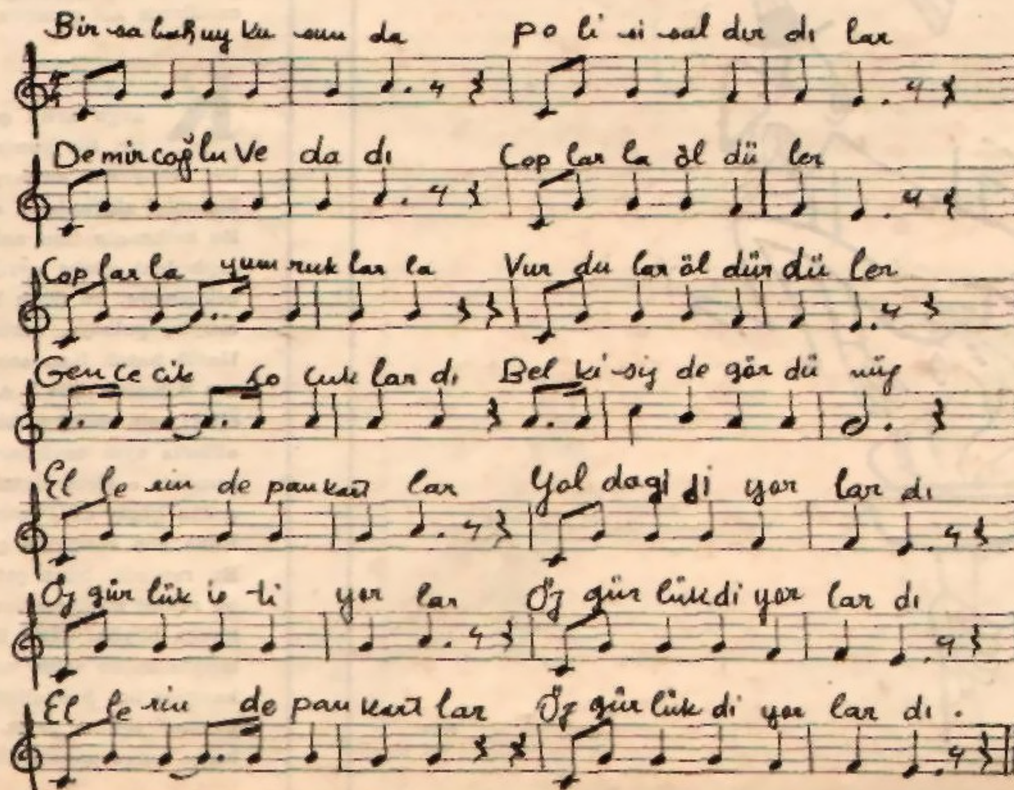
İstanbul'da savcının ve polisin yakalanmaları için seferber oldukları başlıca gençlik liderleri şunlardır: İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği Başkanı Harun Karadeniz, İstanbul Teknik Üniversitesi Teknik Okullar Öğrenci Birliği Başkanı Çetin Uygur, İstanbul Üniversitesi İşgal Komitesi Başkanı Kemal Bingöllü, Fikir Kulüpleri Federasyonu İstanbul Sekreteri Veysi Sarısözen, FKF yöneticilerinden Osman S. Arolat, Hukuk Fakültesi öğrencilerinden Deniz Gemiş, Bozkurt Nuhoğlu ve Bora Gözen...

FKF İstanbul Sekreteri Veysi Sarısözen, Teknik Üniversite Öğrenci Yurdu'nun basıldığı gece polisler tarafından yakalandığı için diğer arkadaşlarıyla birlikte üç haftadan beri Sultanahmet Cezaevi'nde bulunmaktadır.

İstanbul'da tek tek başlatılan «öğrenci avı»nın ilk kurbanı, FKF üyesi, arkadaşımız Osman S. Arolat olmuştur. Arolat, 6. sayfamızda kendi kaleminden de okuyacağınız gibi, 30 Temmuz sabahı sivil polisler tarafından şehrin göbeğinde adam kaçırır gibi ite kaka bir arabaya bindirilerek Birinci Şube'ye götürülmüş ve tam 7 saat sorgusuz, sualsiz bekletilmiştir. Nihayet akşam üzeri Arolat iki dosya ile Sulh Ceza Mahkemesi'ne sevkedilmiştir. Kimler tarafından yazıldığı belli olmayan iki bildiriden dolayı suçlanan Osman S. Arolat'ın, kısa bir duruşmadan sonra, tutuklanmasını gerektirecek bir durum olmadığı anlaşılmış ve yargıç serbest bırakılmasına karar vermiştir. İşte bu andan itibaren anayasa ve kanunlar, görevli Birinci Şube memurları tarafından açıkça çiğnenmiştir. Polisler, ellerinde hiçbir yazılı delil bulunmadığı halde hep birden üzerine çullanarak Arolat'ı tekrar Birinci Şube'ye götürmeye kalkışmışlardır. Arolat'ın avukatı Enis Coşkun, kendilerinden yazılı emir istemiş, polisler ise, **«Elimizde böyle bir yazılı emir yok. Ama bize emir verdiler. Kendisini Birinci Şube'ye götüreceğiz. Mülâkat yapılacak...»** cevabını vermişlerdir. Bu gülünç ve yasa dışı cevap karşısında Avukat Enis Coşkun, Arolat'ı kanunsuz davranışlardan korumak üzere beraberinde adliye binasından çıkarmak istemiştir. Polisler bu defa avukatın üzerine çullanmışlar ve bir kanun adamına tecavüz edecek kadar ileri gitmişlerdir. Bu arbedede, hakkında hiçbir tutuklama kararı bulunmayan Arolat, ancak kaçmak suretiyle kendisini polisin elinden kurtarabilmiştir.

Oysa, Türkiye Cumhuriyet Anayasası'nın 14. maddesinde açık seçik, **«Kişi dokunulmazlığı ve hürriyeti, kanunun açıkça gösterdiği hallerde usulüne göre verilmiş hakim kararı olmadıkça kayıtlanamaz»** denil-

DEMiRCiOGLU MARŞI

Bir sabah uykusunda
Polisi saldırdılar
Demircioğlu Vedat'ı
Coplarla öldürdüler
Coplarla yumruklarla
Vurdular öldürdüler

Gencecik çocuklardı
Belki siz de gördünüz

Ellerinde pankartlar
Yolda gidiyorlardı
Özgürlük istiyorlar
Özgürlük diyorlardı
Ellerinde pankartlar
Özgürlük diyorlardı

Altıncı Filo derler
Belki siz de gördünüz

Kıbrıs'ta karşımıza
Çıktılar durdurdular
Boğaz'da karşımıza
Çıktılar öldürdüler
Boğaz'da karşımıza
Çıktılar öldürdüler

Kurtuluş savaşında
Belki siz de gördünüz

Demircioğlu bir değil
Halkımız gibi çoğul
Belki siz de gördünüz
Geliyor çağıl çağıl
Geliyor çağıl çağıl
Geliyor çağıl çağıl

Söz ve Müzik: RUHİ SU

İhtilâl için çaba

Yaşar Kemal

Adalet Partisi kurulduğundan bu yana büyük, köklü bir ihtilâlin çabasında. Adalet Partisinin demokrasi dedikleri birşeyden hiç mi hiç haberi yok. Belki haberi var da, kuruluşu, kuruluş sebepleri ona demokrasi düşmanlığı yaptırıyor.

Adalet Partisinin demokrasi, Anayasa düşmanlığını Türkiyede duymayan, öğrenmeyen kalmadı. Ve Adalet Partisi kurulduğu günden bu yana atının başını hiç çekmedi. Anayasaya karşı olduğunu her fırsatta söyledi.

Adalet Partisinin istediği, erişmeğe çalıştığı amaç, bir halk ayaklanmasıdır. Türkiyedeki örgütlü güçler, Ordu, Üniversite, partiler ortadan kalkmadan Adalet Partisi kompradorluk politikasını, uyduluk politikasını sonuna kadar yürütemeyecektir. Yukarda adını verdiğim güçler de ancak ve ancak gerici bir ayaklanmayla kaldırılabilir. Ayaklanma olmadan Adalet Partisi gerektiği kadar oy bile alsa kompradorluk, uyduluk politikasını yürütemeyecektir.

Adalet Partisi kurulduğundan bu yana kompradorluk ve uyduluk politikası güden gazeteler, halkı ayaklanmağa çağırdılar. Ama bir kere, iki kere değil, her gün, her gün halkı büyük bir kıtala çağırdılar. Konya olayları yedi yıldır halkı kıtala çağırışın mutlu bir sonucudur. Yedi yıldır hükûmet eden bir iktidar durmadan bütün gücüyle halkı «komünistler» dediği ilerici muhaliflerine karşı genel bir ayaklanmağa çağırıyor ve ilk olarak Konyada bu çağrıya bir kısım dinci halk uyuyor. Yedi yıldır Son Havadis'in, Yeni İstanbul'un, Bugün'ün, Sabahın, Büyük Doğunun, Adaletin ve daha irili ufaklı iktidarı tutan gazetelerin sayfaları halkı kanlı bir ayaklanmağa çağıran yazılarla, beyanlarla doludur.

Komünizmle Mücadele Cemiyeti, daha başka kuruluşlar birer milis örgütüdür. Bu örgütler iktidar partisi tarafından büyük paralarla beslenmektedirler.

Morisson firmasının eski temsilcisi, bağışlayın eski temsilcisi mi dedim, Süleyman Demirel Türk ordusuna karşı ayaklanacak iki yüz bin kişilik bir milis ordusundan söz ederken hiç de palavra atmıyordu. Bu onun gerçekleştirmek istediği büyük rüyasıydı. Ve Süleyman Bey bunu gerçekleştirmek için üç yıllık iktidarında insan üstü bir çaba harcadı. O ve onu harekete geçiren Amerika..

İki yüz bin kişilik milis gücünden başka bir de polis örgütü kurdu A.P. İktidarı. Bunun adına da **«Toplum Polisi»** dedi. Toplum polisi bir S.S. havasında yetiştirildi. Bu bir dikta polisi olacaktı. Son Teknik Üniversite olayları gösterdi ki, bu polis gerçek bir S.S.'dir. Bir Üniversiteyi emirsiz olarak basmayı SS'lerden başkası yapamaz. Hitler en haşmetli devrinde bile bir Üniversite bastırmağa cesaret edememiştir. Öylesine korkunç bir zihniyetle yetiştirilmiştir ki toplum polisi, gencecik kardeşlerini yerlerde sürükleyerek öldürmekten çekinmemişlerdir.

Şimdi Adalet Partisi, önündeki en büyük engeli, Türk ordusunu aşmağa çalışıyor. Türk Ordusunun büyük bir niteliği var. Türk Ordusu topraklarımızın bekçisi olduğu kadar da Anayasanın bekçisidir. Anayasa düzenini de topraklarımızı koruduğu kutsallıkla korur. Bu engelin karşısına onun kadar vurucu gücü olan başka bir güç koymak gerek. Bu gücü isteyen Amerikadır. Geri kalmış memleketlerde kurduğu en etkili güçtür, satılmayan ordulara karşı ikinci güç.. İşte bunun için A.P. iktidarı **«Toplum Polisi»** gücünü durmadan, gizliden boyuna artırıyor. Bazı gazetelerin yazdıklarına göre Toplum Polisinin sayısı şimdilik on bine çıkartılacakmış. On bine de, yüz bine de çıkartırlar. Çünkü Türk Ordusu milletinin daha fazla köleleşmesine, sömürge olmasına izin veremez. Türk Ordusunun karşısına bir polis Ordusu, onunla birlikte A.P. nin iki yüz binlik milis ordusu... Türk Ordusunun karşısına ordular, ordular...

Bence bunların hepsi boş.. Türkiyede güçlü bir Mustafa Kemal gençliği.. Mustafa Kemal gibi bir adamın geldiği memleket sonuna kadar uydu, sömürge yapılamaz. Yapmak istiyenler mutlak ve mutlak başlarının belâsını bulur.

Elini kana bulamış A.P. her şeye rağmen, ardındaki sömürgeci Amerikaya, milislerine, Toplum Polislerine rağmen başının belâsını bulur bu gidişle. Ya bu demokrasiyi güdecek, ya da Türk tarihinin bir benzerini görmediğini korkunç bir şekilde bu diyardan gidecek.

Bizim yürekten, gönülden dileğimiz A.P iktidarının yürümeğe başladığı ölüm yolundan tez günde dönmesidir. Daha önce de yazdığımız gibi Türk burjuvasının, Türk kompradorlarının, bir de satılmışlık damgasını yedikten sonra bir diktayı sürdürecek güçleri yoktur. Hâttâ, ilericiler ayakta tutmasalar, Anayasaya bu kadar saygılı olmasalar iktidar eylemek güçleri bile yoktur, böylesi bir düzende bile..

A.P. iktidarı bir şeyi daha unutmasın, Türk ilerici gücünün ne kadar sağlam, büyük, güçlü olduğunu bilsin.. Türk Ordusunun Başkumandanı hâlâ Mustafa Kemal dir. Ve ilericilerinin başkanları da hâlâ Mustafa Kemal Atatürktür. Ve Atatürk hiç bir cephede hâlâ kesinlikle mağlûp edilemedi.

İstanbul Cumhuriyet Savcılığına

25/7/1968 günü saat 12 sıralarında Vilayetin önünde toplum polisi tarafından yakalanan Teknik Üniversite talebeleri aradan 24 saat geçmesine rağmen hakim huzuruna çıkarılmamış ve 24 saat geçtikten sonra saat 14.30 sıralarında tahkikat devam ediyor diye yine polis kordonu ortasında ve kimseyle konuşturulmadan nezaret altında [illegible]. [illegible] konuşma isteğime savcı emri [illegible] denmesi üzerine, ortada bir suç işleme durumu olduğundan 6586 nolu [illegible] ile birlikte savcının yanına çıktığımda savcı bizzat, [illegible] tahkikat başlamıştır. hakimin huzuruna çıkmadan bile konuşamazsınız demiştir.

Bu kanunsuz durum için, kanun yollarına başvuracağımdan tarafınızdan emir verilip verilmediğinin bu dilekçemin altına şerh verilmesini arz ederim.

Avukat Alp [illegible]

61592

Sayın Avukat Alp [illegible]

[illegible]

Buda imzalı belgesi!

● İşte anayasanın nasıl çiğnendiğinin delili... Anayasa, nezarete alınan bir vatandaşın en geç 24 saat zarfında yargıç huzuruna çıkartılmasını emrettiği halde, son olaylarda gerek polis, gerekse İstanbul Savcılığı bu hükmü hiçe saymışlardır. Cumhuriyet Savcısı'nın imzasını taşıyan yukarıdaki belgede, gençlerin 24 saat geçtikten çok sonra yargıç huzuruna çıkarıldıkları bizzat cumhuriyet savcısı tarafından da itiraf edilmektedir. Ancak, Savcı küçük bir kurnazlık yapmış (!) ve 26.7.1968' de verilen dilekçenin altına bir gün önceki tarihle cevap vererek kendisini sorumluluktan kurtarabileceğini zannetmiştir.

mektedir. T.C.K.'nun 179. maddesinde de aynen şu hüküm yer almaktadır: **«Bir kimse diğer kimseyi gayrimeşru surette şahsi hürriyetinden mahrum ederse beş seneye kadar hapis ve elli liraya kadar ağır cezayi nakdiye mahkûm olur.»**

Kanunsuzluk bu kadarla da kalmamış, ertesi gün Kemal Bingöllü, Bozkurt Nuhoğlu ve Deniz Gezmiş'in duruşması sırasında da anayasa ve kanunlar çiğnenmiştir.

Evvelce hakkında açılan bir başka dâvadan dolayı tutuklanmasına karar verilen Deniz Gezmiş, Hukuk Fakültesi'nde imtihana girdikten sonra etrafı polisler tarafından sarılarak hadiseli bir şekilde yakalanmıştır.

İstanbul Üniversitesi İşgal Konseyi Başkanı Kemal Bingöllü bir gün önce yakalanarak savcılığa sevkedilmiş, Bozkurt Nuhoğlu ise kendisi savcılığa teslim olmuştur.

Üç genç, **«15 Temmuz günü bazı arkadaşlarının adliyedeki duruşması sırasında ıslıkla Gazi Osman Paşa marşını çaldıkları»** iddiasıyla yargılanmışlardır. Savcının delil olarak mahkemeye sunduğu fotoğraflarda sanıkların **«ıslık»** çaldıklarına dair bir emare görülmediği gibi, Emniyet Birinci Şube polislerinin ifadeleri de birbiriyle çelişmiş, bu durum karşısında yargıç üç sanığı da serbest bırakmıştır.

Haklarında salıverilme kararı çıktıktan sonra gençlerin ellerini kollarını sallayarak evlerine gitmeleri gerekirken, Birinci Şube memurlarından Mehmet Sürer, Halit Güles, Hüseyin Tayyar, Ömer Arda, Kemalettin Yüksel ve Mehmet Ali Özel, avukatlarının hukuki müdahalesine rağmen gençlerin adliyeden çıkmalarını engellemiş, hattâ içeride başka dinleyicilerin ve basın mensuplarının da bulunduğu bir sırada adliye binasının kapılarını kilitlettirmiştir. Ellerinde hiçbir yazılı belge olmadan kişi hürriyetini anayasaya aykırı şekilde kısıtlayan polisler, nihayet bir saat geçtikten sonra gençleri, savcının alelacele düzenlediği bir dosya ile yeniden 2. Asliye Ceza Mahkemesi'ne sokmuşlardır. Bu defa isnad edilen suç, Vedat Demircioğlu'nun ölümünden sonra yapılan gösteriler sırasında polise müessir fiilde bulunmaktır.

Günlerce önce işlendiği iddia edilen bir suçun sanıklarını **«suçüstü»** hükümlerine göre mahkemeye sevkeden ve duruşmaların özellikle gece yapılmasına büyük dikkat gösteren Savcılığın tertibi bu ikinci duruşmada da bütün çıplaklığıyla ortaya çıkmıştır.

Nitekim daha duruşma başlamadan Avukat Kemal Kumkumoğlu, iddia makamını işgal eden Hulusi Yazıcıoğlu'nun daha önce de yanlış tahkikat yapmak, kasıtlı zabıtlar düzenlemek suretiyle müvekkillerinin haksız mahkumiyetlerine sebep olduğunu söyleyerek böyle bir savcının iddia makamını işgal ettiği bir mahkemenin hükümlerinde yanlışlara sürüklenebileceğini bildirmiştir.

Biraz önce adliye koridorlarında anayasayı çiğneyerek vatandaş hürriyetini kısıtlayan sivil polisler de duruşmada kamu tanığı olarak dinlenmiş ve gençleri suçlamışlardır.

Bunun üzerine söz alan savunma avukatı Kemal Kumkumoğlu, **«Size bir durumu bütün keskin çizgileriyle ortaya koymak isterim. Türkiye'de yüksek öğrenim gençliği ile polis arasındaki bütün köprüler atılmıştır. Aslında gerçek suçlular, tanık olarak buraya getirilen polislerdir. Son zamanlarda toplum polisi Türkiye'nin başına bela olmuştur. Şu dar geçidi geçerken toplum polisi Türkiye'de telafisi mümkün olmayan vahim buhranlara sebep olacaktır. Sizi temin ederim sayın yargıç, bir gün, hem de pek yakın bir günde gerçek suçluları önünüze getireceğiz. Ve siz onları yargılayacaksınız.»** demiştir.

Avukat Alp Kuran da, polisler yargıç huzuruna çıkmadan önce dışarıda kendilerine verecekleri ifadelerin ezberletildiğini ve dava dosyalarının tekemmül ettirilmeden yargıca gönderildiğini söylemiştir. Nitekim, bu davanın dosyasının, sanık Bozkurt Nuhoğlu'nun savcılıkta ifadesi alınmadan sevkedildiği görülmüştür. Bu durum karşısında yargıç da sinirlenerek savcıyı terslemiş ve gençlerin salıverilmelerine karar vermiştir.

Ancak, dürüst yargıçlar kendilerine gönderilen düzmece dosyaları âdil şekilde karara bağlamağa çalışırken savcılık ve polis «öğrenci avı»na devam etmektedir. Nitekim hafta sonunda Hukuk Fakültesi öğrencisi ve Türk Solu Dergisi Yazı İşleri Müdürü Bora Gözen de, olaylarda tahrikçilik yaptığı iddiasıyla tutuklanmıştır. Bugün devrimci gençlik örgütlerinde aktif rol oynayan bütün öğrenciler, her an polisler tarafından yakapaça götürülüp düzmece dosyalarla suçüstü (!) mahkemelerine sevkedilmek ihtimaliyle karşı karşıyadırlar.

Bütün bunlar olup biterken, gazetelerde çıkan bir habere göre, İçişleri Bakanı Sükan, Maliye Bakanlığı'na başvurarak, toplum polisi emrine altı helikopter satın alabilmek için döviz tahsis edilmesini istemiş ve istek kabul edilmiştir. Böylece, sayısının 10 bine çıkarılacağı geçenlerde açıklanan toplum polisi, helikopterler, uçaklar, zırhlı ve kafesli araçlar, kalkanlar, coplar, arazözlerle memleketin başına gerçekten dört başı mamur bir belâ haline getirilmiş ve Hitler'in «SS» kıtaları Türkiye'de de hortlatılmış olacaktır...

TEKZİP

30/Temmuz tarihli nushanızın 6. sahifesindeki yazı ile ilgili olarak aşağıdaki açıklamanın yapılması zarurî görülmüştür.

İstanbul Savcılığı suçların takibinde faillerinin siyasî temayüllerine göre tefrik yapmamaktadır.

Vedat Demircioğlu'nun ölümü hadisesi ciddiyetle tahkik olunmaktadır. Bana ve hiç bir arkadaşıma şifahen başvurmayan İ.T.Ü.Ö.B. Başkanı Harun Karadeniz'in verdiği dilekçe tahkikat evrakı ile birleştirilip değerlendirilmektedir.

El konulan olaylar hakkında deklarasyon yayınlanacağına dair kanunlarda hüküm olmadığı gibi teammülde yoktur.

Keyfiyet kamu oyuna arzolunur.

İstanbul C. Savcısı
Nedim Demirel

Polisin tuzağına nasıl düşürüldüm?

Osman S. AROLAT

Arkadaşımız Osman S. Arolat, yedi saat Birinci Şube'de sorgusuz sualsiz bekletildikten sonra Savcılığa sevkediliyor.

ARGUN'la ben **«Dolmabahçe Direnişi»** broşürümüz üzerine tartışarak Cağaloğlu'nda yürüyorduk Koca tahta perdenin önünde üç adam geldi karşıdan. Biri benim koluma girdi. Gözümün daha önceden ısırdığı delikanlı konuşmağa başladı.

— ***Osman, seninle karakola kadar gideceğiz.***

— Neden?

— **Bir mesele var, sorgun alınacak.**

— İhzar göstermeden gitmem.

Bu ara öteki atıldı:

— **Zorluk çıkarmayın Osman Bey. Müdüriyete kadar gideceğiz. Müdür Bey bir mesele ile ilgili olarak sizi sorguya çekecek, o kadar.**

Ben, boyuna ihzar yada tevkif *müzekkeresi gösterilmeden* gitmiyeceğimi söylüyorum. Kartını gösteriyor polis. Ucundan şebekesi gözüküyor. Ben kurtulmak istiyorum. Ama koluma ilk giren üçüncüyü gönderip taksi tutturdu bile. Etraftakiler meseleyle ilgilenmeğe başladıkları anda ben arabanın arka sırasına *bindirildim. Polisler, dolmuş*larda seyahat alışkanlıklarından olacak, üçü de arkaya bindiler. Şoförün yanı bomboş.

Emniyet Müdürlüğü'nde en üst kata çıkarıldık. O sıra saatime bakmayı akıl ettim. Onbiri üç geçiyor. Çift aylı **«GİRİLMEZ»** li kapıdan girdik.

Bekleme faslı başladı. Saat onbiri çeyrek geçiyor. Cemiyetler masası odasının içindeki küçük bölüme oturtuldum. Her yanda birçok dosya. Bunlar İstanbul'daki beşbinin üzerindeki cemiyetlere aitmiş. Beni getiren polis, *bir yaşlı komiser ve bir* polis daha geldiler. Yaşlı komiser sanki kırk yıllık dostmuşuz gibi:

— **Osmancığım, usuldendir, cebinde ne var, ne yoksa çıkarıver, bizi arattırma.**

— Peki.

Çıkarıyorum cebimdekileri: iki anahtar, bir kalem, yirmi kuruş para ve bir defter. Defterde birçok not ve adres var. Ayrıca derginin kartı, birkaç tane kartvizit filân. Komiser üç sefer kâğıtları *o taraftan o tarafa* aktarıp sordu:

— **Bu ne?**

— O Teknik Üniversite'nin kâğıt faturası.

— **Ya bu?**

— Dilekçe. Cevdet Sunay'a *yazmıştık. Ama vermedik.*

— **Tarihi yok bunun.**

Sonra yazdırmağa başladı.

— ..... ***Sarı bir kâğıt*** **üzerine yazılmış bir şiir, Nesimi Çimen'e ait. Refik Durbaş'a ait bir vesikalık fotoğraf ve çeşitli özel notlar. 38 parça kâğıt üzerine yazılmış.**

Sonra beni getiren polis memuru üniversite öğrencisi Necdet'i yanıma bırakıp gittiler. Necdet olaylardan üzüldüğünü filân anlattı. Günah çıkarır gibi bir hali vardı. Benim pek üzerinde durmadığımı görünce eski olaylara döndü. Mahkemede yahitlik yaparken bayıldığından filân söz etti.

Saat birde ben komiseri görmek istediğimi söyledim. Bu arada Necdet yemeğe gitmiş ve yerini yine üniversite öğrencisi olan Vecihi adlı memura bırakmıştı. Komiser geldi.

— **Üst arama işlemi bitti. Ben, işte çalışmaktayım, bırakın gideyim. İhzar çıkarırsanız gelirim.**

— Beklemen lâzım.

— **Neden? Bekletmeğe hakkınız yok. *Hem neden beni buraya getirdiniz?***

— Bir meseleden dolayı aranmaktasın. İstersek yirmidört saat bekletiriz. Ama muamelen bitince adliyeye gönderileceksin. Biz, seni mevcutlu olarak göndermeğe mecburuz.

— ......

Ve yine bekleme faslı. Vecihi dayanamadı gitti. Saat ikiye geliyor. İki genç sivil getirip oturttular. Ben, odadaki Yeni Gazete'yi son haberine kadar oku*duğum için, yeni bir gazete* istedim. Genç polis gidip geldi, yasak olduğunu *söyledi*. Pencereden bakmağa başladım. Küçük bir pencere. Tepede olduğu ve açık bulunduğu için aşağısı çok güzel görünüyor. Polisiye filmler için nefis bir sinematografik açı. Polis kolumdan tutup geri çekti.

— **Âmirler pencereden bakmamıza kızıyor.**

— Kardeşim senin görevin pencere kapatmak değil. Sen, Polis Selâhiyetleri Kanununu okumadın mı? Sen maşa değil*sin, her verilen emre uyman ge*rekmez.

— **Âmir kızıyor, abi.**

— ......

Geri çekilip oturdum. Uyuklamağa çalıştım, mümkünü yok. Haa unutmadan söyliyeyim, bu ara bizim iki genç polis hiç konuşmadılar. Belki birbirlerini tanımıyorlar bile. Sadece birkaç sigara alışverişi yaptılar. Oflayıp, pufluyorlar durmadan. Ben, oyuna başladım. İlk önce kibrit çöplerinin uçlarını kırıp, kâğıtla *yelkenler* hazırlayıp, toplu iğnelerden de direkler yaptım. Yelkenlilerin üzerine TK yazıp numaralar koydum. Onlar ne düşündüler bu TK hakkında bilmem ama. Ben yelkenlilerde baltaları işaret olarak koyamadım. Neme lâzım, polislere propaganda yapıyor diye yeni bir *tahkikat filân aç...*. Çünkü, bu ara hazırlayıp masa-denizinde yüzdürdüğüm yelkenlilere hayretle bakıyorlardı. Sıkıntıdan kurtulacak bir oyun bulmuştum. Bu ara bu gençlerin en çok şaştıkları aşağı yukarı onlara yaşıt olan ben umacının onlar gibi bir insan olması idi herhalde. *Artık bakışlarındaki* ürkeklik ve kızgınlık kalmamış, yerini bir şaşkınlık almıştı.

Saat altıya geliyordu. Komiser geldi.

— **Hadi Osman Bey, Adliyeye gidiyorsunuz.**

— *Peki, deyip doğruluyorum.* Bu işe en çok sevinen genç memur oldu.

Merdivenlerden aşağı inerken Kemal Bingöllü'nün polisler arasında yürüdüğünü görüyorum. Bir iki foto muhabiri resim çekiyor. Tolon hiç durmadan bana bağırıyor.

— ***Osman, biraz yavaş in, şu*** **kareyi kaçırmıyayım, diye.**

Arabaya Kemal'le bindik. Geçmiş olsunlar filân. Sonra nedenmiş götürülmemiz sorusu ve galiba boykottan. Ben, rahatlıyorum.

Sorguda fazla beklemedik. İlk olarak benim sorgum yapıldı. Boykotla gazeteci olmaktan başka ilgim olmadığını söyledim. Savcı bu konudan serbest bırakıldığımı, fakat bir bildiri için sorgum yapılacağından dışarıda beklememi söyledi. Kemal girdi çıktı, o da serbest bırakıldı. *Savcı beni içeri aldı.*

*Bildiriden sorgu. Sorgum yapı*lan iki bildirinin de Fikir Kulüpleri'ne ait olduğu ileri sürülmekte. Bunun yanında benim de FKF İstanbul Sekreteri olduğum iddia edilmekte. Ben, sekreter olmadığımı açıklayınca savcı biraz şaşırdı. Serbest bırakacak. Fakat kâğıtları tekrar karıştırdı. Sanıyorum polislerin iddialarını gözden geçirdi. Düşündü, başını kaşıdı, bu ara ayakta durmakta olan beni oturttu. Bir o dosyaya bir ötekine baktı. Sonra ilk bildiri hakkında yeni şeyler sordu. Ben, yaz*madığımı bildiğim bu bildiri* hakkında yine bilgisizliğimi açıkladım. Savcı:

— **Sen, dışarıda biraz bekle,** dedi.

Dışarıda işyerimden gelen dostlar ve avukat arkadaşlar var. Benim için, tek umut mahkemeye vererek tevkif öncesi *yeni bir hak tanıması. Öyle ya*pıyor. Nöbetçi mahkeme, 2. Sulh Cezaya gidiyoruz. Kemal, bu ara serbest bırakıldığı halde polisler tarafından götürülüyor. Polislerle birlikte bomboş adliyede önce İkinci Sulh Cezayı, sonra kalemini arıyoruz. Bu ara saate bakıyorum: 19,12.

Hâkimin karşısındayım. Babacan görüntülü bir adam. Sorguyu yapıyor. Sonra bir nasihat. Ama kendi söylediğine göre, hâkim olarak değil de, ağabey olarak, yaptığı.

— .... **Büyük *babam bana* siyasetle uğraşma derdi. Ben, mesleğim icabı uğraşmıyorum. Ama, başka meslekte de olsam uğraşmazdım. Bırakın bu sağı-solu. Bak, sen mazlûm bir çocuğa benziyorsun. Yemyeşil gü*zel vatanımız için çalışın*. Derslerinizle uğraşın.**

Sonra ağabey-hâkim beni serbest bırakıyor. Polisler bırakmağa hiç gönüllü değil. Hepsi ağız birliği etmişler.

— **Osman Bey, Müdüriyete kadar gideceğiz.**

— Osmancığım, seninle bir *mülâkat yapacağız. Onun için* Müdüriyete gitmemiz gerek.

— **Osmancığım...**

— Osman...

Savcıya soruyoruz avukatım Enis Coşkun'un gayretiyle.

— **Benimle, hiçbir ilgisi kal*madı, serbesttir. Size gerekliyse* bilmem,** diyor polislere.

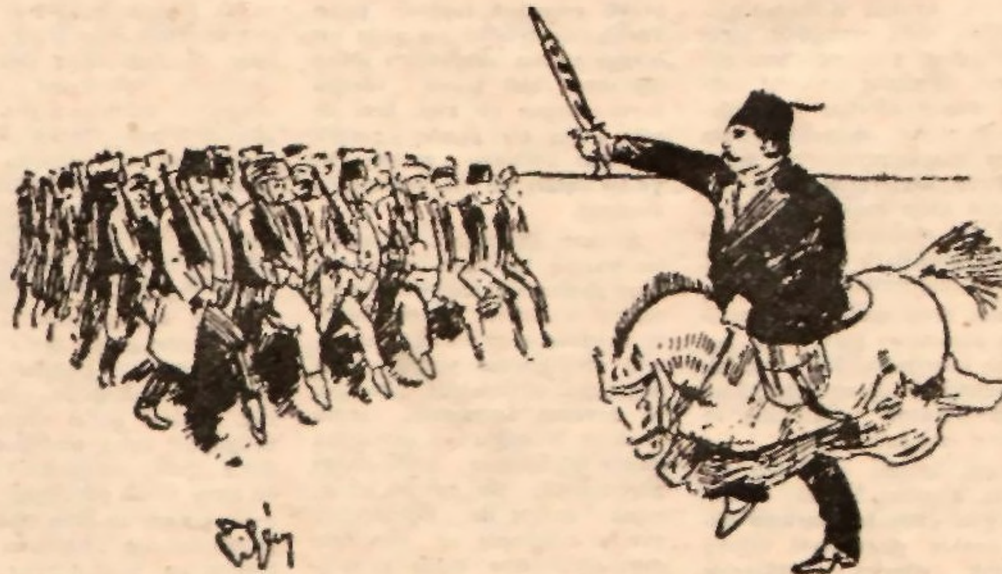
Polisler şaşkın, aldıkları emri —yasalar dışı bile olsa— uygulayamadıkları için hırçın. Yer yer de kandırmak isteği dolu.

— **Siz, münevver kimsesiniz, bir mülâkat için Müdüriyete kadar gideceğiz.**

Benim kaf..nda hep aynı şeyler dönüyor. Demek konuşacaktınız, beni yedi saat tuttuğunuz *halde niye yapmadınız mülâka*tımızı(!). Neden tuttular yedi saat. Neden mülâkat akşamın bu vakti gerekli.

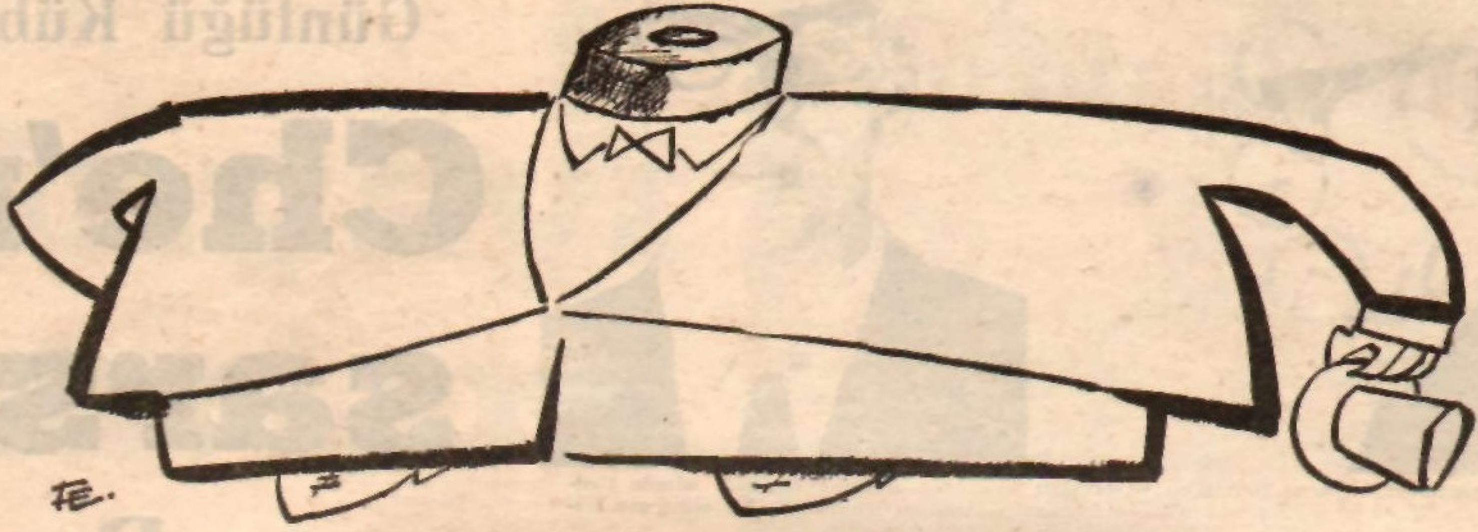
Avukatla birlikte yürüyoruz kapıya doğru. Polisler tutmak için saldırıyor. Ka..ı önünde siyah bir polis arab..sı beklemekte. Adliye kapısından fırlıyorum. Arkamda polisler, yasaların beni serbest bıraktığı mahkemeden, devletin polis güçlerinden, yani yasaların koruyucularından kaçıyorum. Her ay maaşlarını alabilmeleri için 33,28 lira devlete vergi verdiğim polisler hâlâ peşimde. Ayaklarım bana yardım ediyor. Eski atletliğimin yardımıyla Adliyenin bana verdiği serbestliği dost evlerine kaçarak kullanıyorum. Haydi hayırlısı, kanunlar adına kanunları yok eden polis beylere...

CEM'iN 1911 'DEKi ÇiZGiSiYLE

1968 'in Konyasında Süleyman

Can YÜCEL

GÖVDE GÖSTERİSİ...

TARİHİ KE SAN ZAFERİ

Abidin DİNO

Amerikan emperyalizmi pılısını pırtığını toplayıp, Ke San'ı terketmek zorunda kaldı. Bu yenilgiyi Dien Bien Fu'dan önemli saymak yersiz değil. Sonuçlar şimdilik daha sınırlı görünseler de, aradaki başlıca fark, Dien Bien Fu'dan sonra Fransızların, Amerikalılardan daha akıllı davranıp, Cenevre anlaşması ile yenilgilerini kabul etmiş olmalarından ibaret. Ke San'da emperyalistler, Dien Bien Fu'da olduğu gibi, bir ülkeyi iki parçaya bölüp, ayrı ayrı yenmek sevdâsına bel bağlamışlardı. Amerikalıların seçtikleri kilit noktaları payandalanmış, sınırlı bir arazi parçası üzerinde ne kadar asker ve öldürücü araç yığmak mümkünse biriktirilmiş, böylesine yoğun bir baskı altında çâresiz kalacakları umulan Vietnamlı savaşcıların, boyun eğecekleri sanılmıştı! Öyle olmadı. Beklenmedik bir yığınak ve topçu çarprazı yaratmayı başaran Vietnamlı stratej ve erleri, durumu tersine çevirip, kendilerine yönelmiş vurucu halkayı emperyalizme bir mezar çukuru haline getirdiler. Zamanın Fransız Başbakanı Mösyö Bidault'ya göre kabahat Amerikalılardaydı. Fransızların yardımına yetişip uçak filolarının şemsiyesini açmayan Amerika, yenilgiden sorumludu. Emperyalist dayanışma gereği, Amerika akın akın uçaklarını salabilir, halk ordusunu dirilerin arasından silebilirdi.

Ke San, Dien Bien Fu'dan önemlidir, dedim. Nedeni açık, Amerikalılar bu sefer, (önceki deneyi göz önünde tutarak) ormanlık tepelerle çevrili bir çukur seçmekten kaçınmışlardı. Vietnamlı savaşcılar, gözlere görünmeden, ormanlardan geçip ateş çemberine yaklaşamayacaklardı hesapca, gerekince üssün çepeçevresi Amerikalılarca bir napalm gölü hâline sokulup, tek canlıyı yaşatmayan bir ateş batağı yaratılacaktı. Amerikan ordusunun en güçlü generali Westmorland, elektronik beyinlerin yardımı ile, devrimci ordunun özelliklerini ve olanaklarını teker teker hesaba katmış, Ke San'ı emperyalizmin hizmetinde çalışan dev fabrikaların, teknolojik ürünleri ile en etkili bir ölüm makinası biçimine sokmayı tasarlamıştı. Gerçekten de dalga dalga, bulut bulut uçaklar, Bidault'nun düşünde bile görmediği sayılarla Ke San'ın üstüne üşüştüler. Gerçi bütün ölçüleri yitirmiş Bidault, Amerikalıların atom bombaları yağdırmaları için yalvarıp yakarmıştı. Bu isteğin pek anlamı yoktu, iki tarafın savaşçıları birbirine iki tarak biçiminde kenetlenmiş bulunuyorlardı. Atılacak atom bombası halk ordusundan başka, peyk ordusunu ve Fransız lejyonerlerini de kül edecekti. Üstelik nükleer araçlarla oynamak, Amerikayı bir dünya harbine sürükleyecek sonuçlar doğurabilirdi. Bidault'nun umutları bu yüzden kursağında kaldı ve iktidardan düştü, lejyonenler gemilere bindirilip uzaklaştılar.

Fırsatçı Amerikan emperyalizminin Fransızlardan boşalan yere nasıl geçtiğini, önce öğütcülerle, silah ve para yardımı ile, bu da yetmeyince yüzbinlik ordularla nasıl duruma el attığını, savaşa doğrudan doğruya katılmak zorunda kaldığını hatırlatacak değilim. Önemli olan nokta, Fransızlardan birkaç misli fazla araçlarla döğüşen Amerikanın, ne yapsa yenilgilere uğraması, önce Westmorland'ı iş başından alması, Mac Namara'yı Dünya Bankasına hediye etmek zorunda kalışıdır. Bu hayret verici sonuçlar iki sürede elde edildiler: Ke San üssü halk ordusu tarafından yer altından tüm kuşatıldığı gibi, altına ve içine sızmalar başlamış bulunuyordu. B-52 uçakları fır dolana dursun, üssün düşmesi bir gün, belki de bir saat konusu sayılabilirdi. Tet harbinin yurt boyunca şimşek savaşlarından sonra, Amerikanın sırtını azar azar yenilgi minderine yaklaştıran güreş, bu yazıya sığdırılamayacak askerî yenilikler sâyesinde elde edilmişti.

İşte tam bu sıradadır ki Amerikalılar, uzun sallantılardan sonra barış yollarını yoklayıcı nitelikte olan Paris görüşmelerine gelmekten başka çare bulamadılar. Amerikada seçimin yaklaştığı bir sırada, Ke San'ı yitirmiş bir Amerikan hükûmeti için ortaya çıkacak zorluklar hesaba katılarak, Vietnam vatanseverleri, askerî güce siyasî olgunluğu da kattıklarını isbatlayan b kararla, şaşkına dönmüş Ke San garnizonuna ve generallerine bir nefes payı vermekte sakınca görmediler. Sarmalarını gevşettiler. Ho amcanın şairce deyimi ile, Amerikalılar yenilgiyi sineye çektikleri takdirde, **«gidiş yollarını çiçeklerle döşemeğe hazır»** bulunuyordu Vietnam vatanseverleri. Fransızlarla öyle olmamış mıydı? En kanlı, en korkunç savaşlardan sonra, herşey unutulmuşcasına elini uzatmamış mıydı Ho amca?

Emperyalistleri yenmiş halk ordularının özelliğidir bu davranış. İngiliz kuklası Trikupis'e, Yunan subay ve erlerine Atatürk'ün gösterdiği insanca bağışlama aynı türdendi elbet. Halk önderleri bilir ki, emperyalizm hem cellat hem idam mahkûmudur bir arada. Kendi kendinin kurbanıdır, aldattığı milletlerin, yardakçılarının suçu, bilinçsizliktir. Ama kendilerine verilen fırsattan faydalanmadansa, Amerikalı siyaset adamları Ke San'da askerlerini yenilediler, tekrar umuda kapıldılar, Ho amcanın cömertliğini kavramadılar, o vakit general Ciap'ın emri ile Ke San, yeniden kuşatıldı. Emperyalizm için burada yapılacak bir iş kalmamıştı. 13 ncü yüzyılda, sineğin kartalı yere vurduğunu görmemiş miydi ozan Yunus Emre? Doğru haber vermişti ozan, küçük bir fakir köylü milleti önünde şaşkına döndü kartal, essahtan yeri tozuttu! Vietnam ata sözü doğrudur: **«kısa uzunu yendi»** Ke San boşaltıldı. Paris konuşmaları sürdükçe sürüyor, başkan Conson kesin yenilgiye uğramadan seçimlere ulaşmak istiyor, Vietnamı yitirmiş bir partinin başkanı olmaktan korkuyor. Harpla barış arasında bocalayan çıkmaz bir politikadan kurtulamıyor. Vietnam harbi daha ne kadar sürerse sürsün, emperyalizmin yenilgisi kesinleşmiştir, bu gerçeğin sonuçları bütün dünyada duyulacaktır.

■

Yaşar Kemal'e

Sevgili Yaşar Kemal, Ant'ta yayınlanan mektubuna duygulandım. Adana'daki Kemal Göğceli'yi unutmadım, Orhan Kemal'i, Arif'i, Murat ustayı, Şemsi hocayı, Rasim hocayı, Coşkun'u, saylakla bitmez, sarı sıcakta çifte kavrulan iyi insanların hiçbirini unutamam. Seni kavramakta hünerim yoktu, dikenli bir Anadolu bitkisinin dünyaya çiçek açacağı besbelliydi, Orhan'ın gelecek günlere bire bin vereceğini, kulübesinde sinirli sinirli yazdığı kelimelerin, kalacaklarını biliyordum, Adana okuluydu bu, Bereketli Topraklar üzerinde.

Mektubunda berikiler için söylediklerin doğru, baksana, Akşit baklayı ağzından kaçırdı, TİP'in başında kendine kafadar önderler istiyor. Bence öğütlere ihtiyaç yok, TİP'liler diledikleri önderleri seçiyorlar. Ama ne olursa olsun, yekten gemisini Üsküdar iskelesine bindiren kaptan ve dümencilerin hiçbiri, kimseye rota çizecek durumda değil bence..

Che, Bolivya'ya tepesindeki saçlarını, bıyıklarını ve sakalını kazıtarak «Ramon Benitez» adında Uruguaylı bir tüccar kimliğiyle girmişti. Ancak, CIA, alnındaki çıkıklardan Ramon'un Che olduğunu tesbit etmiştir...

Guevara Bolivya'ya na
Günlüğü Küba'ya nas

Che'nin
sarsan

Dünya çapında büyük skandallar, düzenin iliklerine kadar kokuştuğu ülkelerin satılmış yönetmenlerine vergidir. Amerikan kuklası Barrientos'un dikta rejimlerinin en aşağılığını sürdürdüğü Bolivya, Yankee emperyalizminin «özel av sahası» olarak baktığı Güney Amerika'nın bu talihsiz ülkelerinden biridir.

Che Guavara'nın alçakça katledildiği, Fransız devrimcisi Regis Debray'nin düzmece mahkemelerle otuz yıla mahkûm edildiği Bolivya, bu iğrenç cinayetlerin dünya kamuoyunda yarattığı infialin izleri henüz silinmeden bu kez, Guevara'nın ünlü «Gerilla Günlüğü» nün fotokopilerinin Küba'ya kaçırılması meselesiyle, bütün dikkatleri yine üzerine çekmiştir.

Bir bakanın ülkeyi terketmesine, rejimin, kabinedeki paravan sivil unsurların bertaraf edilmesi ve yerlerine askeri şeflerin getirilmesiyle, gerçek yüzünü göstermesine yol açan olay nedir?

Her şey 1966'nın Ekim ayında başlamıştı. Saçlarının tepesi traş edilmiş, şakakları kırlaşmış, kalın çerçeveli gözlük taşıyan bir adam, Moskova hava alanından önce Prag'ın, sonra da Frankfurt'un yolunu tutmuştu. Adam Frankfurt'ta bir dükkâna girmiş, 20 Mark ödeyerek siyah deri kaplı bir not defteri satınalmıştı.

Kendisini «Ramon Benites» adında Uruguay'lı bir tüccar olarak tanıtan bu adam bir ay sonra And dağlarının «kuytu bir köşesinde» not defterini aç-

CHE'nin yoldaşlarından biri : TANIA

Şu anda Bolivya'da Valle Grande'nin bilinmeyen bir yerinde, Latin Amerika halklarının gerçek özgürlükleri uğruna dövüşerek canlarını veren Ernesto «Che» Guevara ve diğer kahraman gerillacıların cesetlerinin yanıbaşında genç bir kadının cesedi de yatmaktadır. Bu henüz genç kızlık çağında, binbir tehlikeyi göze alarak, tıpkı erkek yoldaşları gibi silaha sarılıp, Latin Amerika'nın aşağılık dikta yönetimlerine ve onların iplerini elinde tutan Amerikan emperyalizmine başkaldıran «Gerillacı Tania» nın cesedidir. Ama, kemikleri Valle Grande'de kalan Tania, Küba'nın ve sosyalist devrimin «ölümsüzleri» arasında kalmıştır. Tania'nın Vado del Yeso'da Bolivya'lı askerler tarafından vurulduğu anda elinden bıraktığı silahı, çoktan başka bir ihtilâlcinin eline geçmiştir.

Latin Amerika'da dün İspanyol koloniciliğine olduğu gibi, bugün de Yankee emperyalizmine karşı girişilen ölüm kalım savaşında, bir çok kadın, savaşın amaçlarını benimsemekte ve belki de hayatlarının en tatlı yıllarında canlarını kavgaya adamaktadırlar. İşte Tania da bunlardan biridir.

Che Guevara'nın Bolivya'da kaleme aldığı Gerilla Günlüğü'nde sık sık adı geçen Tania, Almanya'daki Nazi rejiminin en karanlık günlerinde Arjantin'e göç eden sosyalist eğilimli bir ailenin kızıdır. Asıl adı Tamara Bunke olan Tania, 19 Kasım 1937 günü Buenos Aires'te doğmuştu. Müziği, resmi ve çocukları çok seven bir insandı. Ailesi tarafından çok iyi yetiştirilmiş ve çocukluk günlerinde ciddi sorunlar üzerinde düşünmeğe başlamıştı.

İkinci Dünya Savaşı sonunda ailesi tekrar Almanya'ya dönmüştü ama, Tania, hayatının ilk onbeş yılını paylaştığı insanları, üzerinde yaşadığı toprakları unutmamış ve tam anlamı ile bir «Latin Amerikalı» olarak kalmıştı. Üzerinde doğduğu topraklarla ilişiğini kesmemiş ve oradaki arkadaşları ile sağlam bağlar kurmuştu. Bir yandan Almanca olarak eğitim görürken, öte yandan da ana dili olan İspanyolca'yı geliştirmekle meşgul olmuştu. Tania, kısa bir zamanda gerek politik, gerekse akademik alanda büyük bir olgunluğa erişmiş ve tam bir toplumcu olarak yetişmişti.

Orta öğrenimini Almanya'da tamamladıktan sonra Hür Alman Gençliği Teşkilâtı'na üye olmuştu. Daha sonra da Birleşik Sosyalist Partisi'ne girerek burada gençlik hareketlerinin örgütlenmesinde ve yürütülmesinde, uluslararası gençlik ilişkilerinin düzenlenmesinde ve propaganda kollarında aktif görevler almıştı.

Humboldt Üniversitesi'nde edebiyat ve sanat sınıflarının ilk yılında çok üstün bir başarı gösteren Tania, aynı zamanda öğrenci hareketlerinin örgütlenip yürütülmesinde de büyük çabalar harcayarak kısa zamanda arkadaşları arasında sivrilmesini bilmiştir.

Gençlik hareketlerinde yüklendiği görevler dolayısıyla Moskova, Prag ve Viyana'ya gitmiştir. Ne var ki, genç Tania nereye gitse, Latin Amerika'nın problemlerini ve içinde bulunduğu yürekler acısı durumu unutamamış, Latin Amerikalıları bir an olsun kalbinden çıkaramamıştı. Üniversite yıllarında Tania, kendi nesli için sömürüsüz ve «daha iyi bir dünya» nın yaratılması için durmadan, dinlenmeden çalıştı. Latin Amerika ülkelerinin sosyal ve ekonomik yapısını derinliğine inceledi. Bu incelemeleri sonucunda Tania şu kanıya varıyordu :

«Latin Amerika'yı gerçek özgürlüğe kavuşturacak tek yol devrimdir!»

Küba Devrimi başarıya ulaşıp Castro ve arkadaşları devrimi halk topluluklarının yararına uygulamağa başladıktan sonra Tania'nın devrime karşı ilgisi daha da artmıştır. Daha işin başlangıcında Castro hareketinin devrimci niteliğine inanmıştır. Bu arada Küba'daki devrimci gruplarla ilişkiler kurmuş, Küba'dan gelen diplomatik ve ticari delegelere ve temsilcilere devamlı yardımlarda bulunmuştur

1961 yılında doğduğu toprakları ziyaret etmek hazırlığı ile meşgul iken Küba Hükümeti'nden bir davet almış ve hiç tereddüt etmeksizin Arjantin'e gitmekten vazgeçerek Küba'ya hareket etmiştir. İğrenç bir sömürü düzenini yıkıp yepyeni bir sosyalist düzen kuran Küba, Tania'ya kollarını açmıştır. Tania da, buna karşılık, yıllardır kalbinde taşıdığı «Latin Amerikalı» lık duygusu ile üzerine düşen görevleri yerine getirmeğe çalışmıştır. Parti örgütünde, milis güçlerinde, Kübalı Kadınlar Federasyonu'nda ve üniversite gençliği örgütlerinde sayısız görevler almıştır.

1964 yılında sahte bir Arjantin pasaportu ile Laura Guttirez Bauer takma adı altında Bolivya'ya girmiş, 1965 yılında da La Paz'da cumhurbaşkanlığı basın bürosunda bir işe girmeğe muvaffak olmuştur. Bu arada Bolivya'lı bir üniversite öğrencisiyle evlenerek Bolivya uyruğuna geçmiştir. Bir ara, Bolivya'daki kızılderili kabilelerin müzikleri üzerine incelemeler yapmak bahanesiyle ülkeyi baştan başa dolaşmıştır. Bir yandan kültür ve diplomasi çevrelerinde kendisine sağlam dostlar edinirken, öte yandan da Bolivya'da yeraltı çalışmaları yapan Komünist Partisi ile ilişkiler kurmuştur. Tania, 1967 yılı içerisinde kocasından ayrılmış, aynı yıl cumhurbaşkanlığı basın bürosundaki görevinin kendisine sağladığı yetkiler den yararlanarak, o sırada gizlice Bolivya'ya girmiş olan Guevara ve arkadaşlarına sahte basın kartları düzenlemiş, onların kolaylıkla La Paz'a girip çıkmalarını sağlamıştır.

Bir süre sonra masa başı görevine elveda diyerek gözden kaybolan Tania, eline silah alarak ormanlardaki gerillacı yoldaşlarına katılmıştır.

Tania, kadın - erkek bütün Latin Amerikalıların bir ölüm-kalım savaşına katılmaları gerektiğine inanmıştı. Bu kutsal savaşta kadınlar da, erkekler kadar önemliydi. Aşağılık bir sömürü düzeninde, sosyete salonlarını süsleyen eli yüzü boyalı bir dişi olmaktansa toplumu kurtaracak savaşta bir nefer olmayı tercih etmişti...

Che'nin gerilla saflarında Barrientos'a karşı savaşırken vurularak öldürülen kadın gerillacı Tania...

sıl girmişti ?
l kaçırıldı ?

dünyayı satırları

Che Bolivya'ya girdikten sonra, yandaki haritada örülen Nancahuazu bölgesinde gerilla rgütünü kurmuş ve diktatörlük kuvvetlerine karşı savaş açmıştı. arekât daha sonra Rio Grande lgesinde gelişmişti.

ış ve günlüğüne şu satırlarla başlamıştı :

«Bugün yeni bir merhale başlıyor. iftliğe geceyarısı vardık. Yolculuğumuz dukça iyi geçti.»

Bir hafta sonra, 12 Kasım'da da günüğe şu satırlar yazılıyordu : **«Başımdaki beyaz saçlar eski rengine dönüyor. Sakallarım uzuyor. Yakında gerçek yüzüme kavuşacağım...»**

Che'nin günlüğü zırhlı bir vitrinde muhafaza ediliyordu.

Gerçekten de çok geçmeden, gerillaların en ünlüsü, Latin Amerika'nın, Bolivar, Marti, Castro ile birlikte ılan efsanevi savaşçısının tepesi traşnan saçlarıyla sakalları uzamış ve Che evara, çıkık elmacık kemikleri, ateşgözleri, delice uçuşan gür saçları ve nyanın bütün devrimcilerinin yüreklerinde yer etmiş umut dolu yüzüyle orya çıkmıştı. Che, siyah deri kaplı not fterine, onbir ay süre ile 60 bin kelie karalamıştı. Gerillanın acılarını, yalızlığını, umutlarını, kısaca, destanını nsıtan 60 bin kelime... Guevara yaranıp kendini kaybetmiş bir durumda şmanlarının eline geçince, siyah deri plı not defteri de Bolivya Genel Kurmayına tevdi edilmişti. Barrientos bir ndan La Paz'da Ovando ve öteki asri şeflerle «Che» nin katline ferman kartırken, öbür yandan **«Gerilla Günüğü»** nün fotokopilerini CIA ve Pentaon'daki efendilerine yetiştiriyordu.

Ayrıca **«Gerilla Günlüğü»** nün istenyen ellere geçmemesi için bütün tedirler de alınmıştı. Che'nin siyah kaplı not defteri, zırhlı bir kasa niteliğindeki bir vitrine yerleştirilmişti. Defterin muhafaza edildiği odaya girmek için bizzat Barrientos'un izni gerekliydi. İzni olanlar bile sıkı sıkı bir aramaya tabi tutuluyordu. Polisler, tavandaki özel deliklerden, ziyaretçileri sürekli olarak kontrol altında bulunduruyorlardı. Herhangi bir tehlike anında vitrin ve içindeki değerli muhtevasının otomatik olarak ateşlenecek yangın bombalarıyla yakılıp kül edilmesi, alınan tedbirler arasındandı.

Fidel Castro, fotokopilerin Küba'ya varışından sonra yayınlanan **«Gerilla Günlüğü»** ne yazdığı önsözde Bolivya Hükümeti'nin günlüğü yayınlamamasının nedenlerini şöyle açıklıyordu :

«Barrientos Hükümeti ve yüksek rütbeli askeri şefler kararlı bir avuç gerillacı karşısında sayısız yenilgilere uğrayan, bir kaç haftalık savaşta 200'den fazla silahı elinden kaptıran ordunun mutlak yetersizliğini ortaya koyan Gerilla Günlüğü'nün yayınlanmasında sakınca görmekte haklıdırlar. Ayrıca, Che, Barrientos ve rejimini öylesine güçlü bir biçimde yerine koymuş, tesbit etmişti ki, tarih boyunca kurtulamayacaktı.

Öte yandan, günlüğün yayınlanmasından, emperyalizm için de bir takım sakıncalar vardı : Che ve harikulade örneği, bütün dünyada gittikçe güç kazanıyordu. Düşünceleri, kişiliği, adı, ezilmişlerin, sömürülen mazlum ulusların savaş bayrağı, dünya gençliği ve aydınları için coşkun bir ilham kaynağı olmuştu.»

Barrientos daha ilk günlerden itiberen Küba'nın elindeki fotokopilerin sahte olduğunu ileri sürmüş, Bolivya Genelkurmayı'nın, günlüğün yanısıra, Bolivya'daki bütün gerilla savaşlarını da kapsayan bir kitabın hazırlıklarıyla meşgul olduğunu ileri sürmüştü. Amaç, Gerilla Günlüğü'nü saptırılmış ve düzmece bir çerçeve içinde vermek, böylece de dünyayı aldatmaktı. Ne var ki, Barrientos bu hesapları yaparken, Gerilla Günlüğü'nün fotokopileri Küba'nın yolunu tutmuştu. İlk günlerde sahte olduğu ileri sürülen günlüğün yavaş yavaş «gerçek» olduğu kabul edilmeğe başlanmıştı. Gerilla Günlüğü'nün Küba'da ilk baskı olarak 250.000 adet yayınlanması, ki bu ilk elde 500.000'e tamamlanacaktır, notların «gerçekliği» konusunda öne sürülen iddiaların tamamen ortadan kalkmasına yol açmakta gecikmedi. 345 sayfalık kitapta ayrıca Che'nin el yazısının fotokopileri de yer alıyordu.

Castro'nun yazdığı önsözde belirttiği gibi, Gerilla Günlüğü, Che'nin Nancahuazuy'ya ilk geldiği tarih olan 7 Kasım 1966'dan Yuro Boğazı Savaşı arifesi olan 7 Ekim 1967'ye kadar tutulan notların tümünü kapsamaktadır.

Castro, yine aynı önsözde, fotokopilerin Küba'ya nasıl geldiğinin şimdi açıklanamayacağını, ancak fotokopilerin herhangi bir «para» karşılığında elde edilmediğini belirtmekle yetinmiştir.

Bugün Bolivya İçişleri Bakanı Antonio Arguedas'ın, Barrientos Hükümeti tarafından fotokopileri Küba'ya kaçırmakla itham edilmesi üzerine Şili'ye sığınması, Gerilla Günlüğü'nün Küba'ya nasıl ulaştığı meselesini günışığına çıkartmıştır.

Castro, Arguedas'ın Şili'ye sığınmasından sonra şu açıklamalarda bulunmuştur : **«Che'nin Gerilla Günlüğü'nün fotokopileri, Antonio Arguedas'ın sayesinde Küba'ya ulaşmıştır. Arguedas, bunun hiçbir karşılık talep etmeden Bolivya'yı inleten askeri rejimle olan anlaşmazlığı ve askeri şeflerin Guevara'yı katletmeleri nedeniyle yapmıştır.»**

Günlüğü kaçıran Barrientos'un bakanı da «Marksistim» diyor.

Küba'lı lider, ayrıca, Arguedas'ı, **«Küba'ya sığınmaya»** davet etmiştir. Castro'ya göre, CIA, Arguedas'ı ortadan kaldırmak için her şeyi yapmak kararındadır. Çünkü, Arguedas, CIA'nın Latin Amerika'da ve Bolivya'da giriştiği marifetleri **«çok iyi»** bilmektedir.

Öte yandan, Arguedas, yaptığı basın toplantısında, gazetecilere şunları söylemiştir :

«Ben, marksistim ve Küba Devrimi'nin de dostuyum. Che Guevara'nın günlüğünü Castro'ya kişisel bir armağan olarak gönderdim. Bunu, Amerikan emperyalizminin Bolivya'da sürekli bir biçimde giriştiği müdahaleye karşı çıkmak için yaptım. Guevara'nın katlini, yüreğimin bütün ezikliğiyle hissettim. Che'nin Gerilla Günlüğü'nün yayın hakkı, Fidel Castro Hükümeti'nindir.»

Günlüğün kaçırılması Bolivya'yı alt üst ediyor, kabine düşüyor.

Che'nin Gerilla Günlüğü'nün fotokopilerinin Küba'ya kaçırılması, Arguedas'ın Şili'ye sığınması ve açıklamaları, Bolivya'da büyük gürültülerin çıkmasına yol açmış, bir yandan parlamento ve muhalefet olayın sorumluluğunu Barrientos'a yüklerken, öte yandan işleri sarpa saran askeri şefler, bu fırsatla yönetime doğrudan doğruya el koymak üzere harekete geçmişlerdir. Nitekim, çok geçmeden, Barrientos, kabinedeki sivilleri kapı dışarı etmiş ve sözde demokrasiye son vererek Bolivya'da Amerikan emperyalizminin kayıtsız şartsız emrinde ve CIA'nın kontrolunda bir askeri dikta kurmuştur.

Ancak, bu tedbirlerin dahi, Bolivya'daki faşist yönetimi çökmekten kurtaramayacağını gelen son haberler göstermektedir. Zira, Che Guevara'nın Gerilla Günlüğü'nde adı sık sık geçen yakın silah arkadaşı İnti'nin yeniden gerilla örgütü kurduğu ve dağlara çıktığı öğrenilmiştir.

Che'nin günlüğünün yayınlanması dolayısıyla bu kadar sarsılan Bolivya'daki faşist yönetimin, mücadele fikrini ve azmini Che'den alan, onun yere düşen silahını tekrar kavrayan gerillacılar karşısında fazla dayanması mümkün değildir. Aynı akıbet, Latin Amerika'daki ve diğer kıtalardaki bütün faşist yönetimler için de söz konusudur.

PETROL - İŞ'İN İŞÇİYE OYNADIGI OYUNLAR!

Başbakan Demirel'in kolonyasını başına dökerek ülkemizin kalkınmakta olduğunu söylemek suretiyle reklâm ettiği İleri Kimya Sanayii A.Ş. (PE RE JA)'da Petrol İş Sendikasının yeni bir oyunu ele geçmiştir. Sendika -patron işbirliğini ortaya koyan bu belge Petrol-İş'in kimliğini açıklaması bakımından da ilginçtir.

Bundan bir süre önce devrimci Kimya-İş Sendikası Pe Re Ja'da örgütlenerek toplu sözleşme ilânını yapmış, bunu öğrenen Petrol-İş yöneticileri de anılan işyerinde tek bir üyeleri olmadığı halde itiraz etmişlerdir. Durum Bölge Çalışma Müdürlüğüne aksetmiş, Müdürlük üye giriş fişlerini sendikadan istemiştir. Sendikanın Bölge Çalışma Müdürlüğüne ibraz ettiği üyelik fişlerine yandaki klişesinde de görüldüğü gibi işyeri karşısına şirketin özel kaşesi basılmıştır. Bu kaşe fişlerin Petrol-İş sendikası adına işveren tarafından doldurulduğunu ortaya koymaktadır. Üye fişleri işveren tarafından bir sendika adına doldurulmuşsa o sendika işveren emrinde, yani sarı bir sendikadır. Nitekim, Petrol-İş sendikası hakkında öteden beri söylenegelen patron sendikası niteliği böylece gözler önüne serilmiş bulunmaktadır.

Bu durumu öğrenen Pe Re Ja emekçileri Petrol-İş'e giderek kendi adlarına üyelik fişlerinin kimler tarafından doldurulmuş olduğunu ve kendi imzalarının kimler tarafından atıldığını sendika yöneticilerinden sormuşlardır. Çok zor durumda kalan Petrol-İş yöneticileri sorunu örtbas edip Kimya-İş Sendikasını kötülemeye başlamışlar ve «Kimya-İş TİP paralelinde bir sendikadır. Üstelik de DİSK üyesidir.» şeklinde, sanki bunlar suçmuş gibi, kendi ağızlarından sağa sola çamur atmaya yeltenmişlerdir. Ancak, bilinçli ve uyanık emekçiler bütün bu safsataları, «İşte biz bundan dolayı Kimya-İş'in üyesiyiz. Bunlar Kimya-İş'in sarı sendika olmadığını ortaya koyan somut gerçeklerdir» diyerek kesmişler ve Petrol-İş yöneticilerini dinlemeden sendikayı terketmişlerdir. Mesele sonradan Kimya-İş Sendikası'nca savcılığa intikal ettirilmiştir. Halen savcılık tahkikatı devam etmektedir.

PETROL-İŞ'in ŞİKE YÖNETİCİLERİ

Basına pek intikal etmeyen ve hattâ «gizli oturumları» bile yapılan Petrol-İş Kongresi, birtakım şike yöneticileri işbaşına getirmiştir. Daha önce Sendikanın uzun yıllar genel başkanlığını yapan Ziya Hepbir hastalık bahanesi ile sendikadan istifa etmiş ve kendisine kıdem tazminatı ile birlikte Avrupa'da tedavi ücreti olarak 176.949,31 TL. net olarak ödenmiş ve sendika ile hukukî ilişkisi kesilmiştir.

Ne var ki bu ilişki fiilen devam etmiştir. Hattâ halen etmektedir. Doktorların «bir süre daha çalışırsa kendisini kaybedersiniz» şeklinde rapor verdiği bildirilen Ziya Hepbir bugün IFPCW (Uluslararası Petrol ve Kimya İşçileri Federasyonu) nun Türkiye Komitesi başkanlığını resmen yapmaktadır.

Bu federasyon'un ise CIA ile sıkı bir işbirliği içinde olduğu ve federasyonun kendi tüzüklerine göre pek fazla icraî yetkisi bulunmayan Venezuela'lı Başkanı Luis Tovar ile icraî en büyük rolü tekelinde bulunduran Amerikalı genel sekreteri Loyd A. Haskins' in The League for Economic and Social Developement, Mitland - Fondacion ve Andrew Hamilton Fonu gibi teşkilâtlardan bol dolarlarla beslendikleri zaman zaman doğrulanmış gerçeklerdendir. Hattâ bu gerçekler Amerika'da yayınlanmakta olan Washington Post, Denver Post gibi ciddî gazeteler tarafından da dile getirilmiştir.

IFPCW'in halen 13 tane başkan vekili bulunmaktadır. Başkan vekillerinin ülkeleri uluslararası petrol tröstlerinin bol bol cirit attıkları azgelişmiş ülkeler olup, aralarında adları duyulmamış olanları bile vardır. Örneğin, Malaysia, Hollanda, Nigeria, Curacao, vb... Diğer ülkeler ise, Hindistan, Arjantin, Brezilya, Endonezya, Libya, Liberia, Kore, Filipinler, Singapur, Venezuela, Vietnam'dır. Bir de bunların arasında maalesef Türkiye yer almaktadır! Evet Türkiye'yi temsilen de IFPCW'in Venezuela'nın Caracas'ında yapılan son kongresinde Ziya Hepbir başkan vekili seçilmiştir. Uluslararası kapitalizmin kuklası durumunda bulunan IFPCW'in petrol kaynağı az gelişmiş ülkelere bol keseden başkan vekilliği dağıtmasının hikmeti ise tamamen açık ve bellidir: Bu ülkelerdeki petrol şirketlerinde çalışan emekçileri kontrol altında tutmak ve onların kendi sınıfsal bilinçlenmelerine kesin olarak karşı durmak. Sol eğilimlere karşı petrol tröstleri adına emekçilere karşı savaşmak! Azgelişmiş ülkelerin ulusal petrol şirketlerini sabote etmek, onları müşkül durumlara sokmak. Grevler yapmak. Bütün bunlar, Petrol-İş Sendikası'nca zaman zaman uygulanmış olan iğrençliklerdir.

İşte Petrol-İş Sendikası'ndan hastalık bahanesiyle bol tazminat da alarak ayrılan Ziya Hepbir böyle bir örgüt adına çalışmakta, bilerek yada bilmeyerek petrol emperyalizmine hizmet etmektedir...

Ziya Hepbir, Petrol-İş Sendikası'ndan böylece uzaklaştıktan sonra yeni bir yönetici düzeni kurmak gerekmiştir. Bunun için sendikada daha önce personel olarak çalışan, ancak Hepbir ile birlikte diğer yöneticilerin de sözünden çıkmayan ve böylece en güvenilir sıfatını taşıyan Özkal Yici işinden çıkarılmış gibi gösterilerek genel sekreter olarak hazırlanmaya başlanmıştır. Sendikadan çıkarılırken 20.591,78 TL alan Özkal Yici, Pilma-Tudor Fabrikası'nda kalite kontrol ustası olarak işe başlamıştır. Aslında Özkal Yici fabrikada 1,5 gün kadar çalışmış ve orada bol resim çektirmiştir. Yici böylece o günlerde 67 kişi ile yapılan İstanbul Şube kongresinde yönetim kuruluna ve genel merkez delegeliğine seçilmiştir. Oysa İst. şubesinin üye sayısı 3000-4000 arasındadır. Ondan sonraki hikâyeler ise malûm. Hazırlanan senaryo gereğince Yici Petrol-İş Sendikası'na genel sekreter seçilmiştir.

Petrol-İş Başkanı İsmail Topkar, ABD Büyükelçisi Hart ile...

ZİYA HEPBİR
— Bir profesyonel! —

Petrol ve kimya emekçileri genel olarak bu meseleleri bilmemektedirler. Bilmedikleri için de her defasında aynı kimseleri yönetici olarak seçmekte ve böylece haklarının savunulacağını sanmaktadırlar. Petrol-İş Sendikası Türkiye'nin «büyük bütçeli» sendikalarından biridir. Son malî raporlarına göre sendikanın 21 aylık geliri 9.544.254,15 TL. olarak tesbit edilmekte ve gider hanesinde de 9.265.097,46 TL. göze çarpmaktadır. 12.000 civarında üyesi bulunan bu sendikanın ücretler hesabında 2.019.031,28 TL, kongre masrafı 82.856.— TL. olarak görünmektedir. Sosyal yardımlar, harcırah, yol masrafları, sigorta primleri yekû-

Sendikacılığı tehdit eden tehlikeler

ANT'ın sık sık açıkladığı belgeler, açıkladığı gerçekler, sendikacılığı tehdit eden iki büyük tehlikeyi gösterdi:

1 — Sahtecilik yoluyla gerçek sendikalara karşı çıkmayı örgütlemek,

2 — Adaletin, yanlış yollara sürüklenmesine çalışmak.

Ve bir de olumlu yol'un ilk denemesi :

İşyerinde referandum yaparak hangi sendikanın üye çokluğunu elinde bulundurduğunu öğrenmek.

Toplu sözleşme, grev hakkı, demokrasilerin vazgeçilmez unsurlarıdır. İşçiler bu hakları elde etmek için çok şehit vermiş, çok işkence çekmiş, çok zaferler kazanmıştır. Bu nedenle içinde işçinin temiz kanı ve alınteri bulunan bu hakları sonuna kadar savunmak her namuslu sendikacının ve kendini bilen her işçinin görevidir. Ne var ki bizde gerçek sendikacıların matem günü ilânettikleri 24 Temmuz'da bazı işçiden kopuk çevrelerin kanunlaşmasını bayram saydıkları iki yasa bu hakları kısıtlamış ve şekle bağlı bir çok hükümler koyarak sahteciliğe fırsat veren maddeler getirmiştir. İşte, işçiyi, sarı sendikaya kendi haberi olmadan yazma numaralarını yürüten çevreler, 24 Temmuz'u ne kadar kutlasalar haklarıdır. Zira o yasalar, işçiler adına, işçilere karşı yapılan hileli işlere ve imza taklitlerine, işçi haklarını satmaya, gerçek sendikalara kök söktürmeye de elverişli bir düzen getirmiştir.

Aslında kanun yapıcısı, işlerin süratle yürütümü ve işçi - işveren çatışmasının uzun boylu sürdürülmemesini amaç edinmiştir. Ama, uygulamada bu süratin sağlanması namuslu ellerde ancak referandum'la çözümlenebilirken, kirli elleri partizan yönetimi avuçları içine aldıkları için, işçi hakları yer yer ve zaman zaman büyük çatışmalar arasında kaybolmuştur.

— Ereğli Demir Çelik Fabrikası işçileri, kirli ellerin oyunu yüzünden Toplu Sözleşme yetkisinin kendi sendikalarına verilmeyişini hayretler içinde görmüşlerdir.

— Karabük Demir Çelik Fabrikası işçileri, kirli ellerin sahte imzalar atması nedeniyle öz sendikalarına sözleşme yetkisi verilmeyişini acı acı seyretmişlerdir.

— Emayetaş Fabrikası işçileri, kirli ellerin dalavereli işleri yüzünden hâlâ toplu sözleşme ile menfaat sağlayamamışlardır.

— Sakarya'da lâstik işkolunda kirli ellerin yaptığı sahtecilik yoluyla işçiler, sarı sendikaya haberleri olmadan üye olu oluvermişlerdir.

— İzmir'de Kamu - İş, Hür Genel - İş sendikaları işçi haklarına karşı çıkabilmeyi 274 sayılı yasanın açık kapılarında bulabilmişlerdir.

Örnekleri çoğaltmak mümkün. Ama sütunlar yetmez. Bunları belirttikten sonra konuyu açıkca ortaya sermemiz gerek :

Derby Lâstik Fabrikası'nda işçileri boykota götüren şey, bıçağın kemiğe dayanmasıdır. Her türlü hileler yapılır, sorumlusu yakalanmaz; her türlü aldatmacalarla kişiler görevlendirilir ve sahteciliğe teşvik edilir, sorumlusu ele geçirilemez. İşçiler, haberleri olmadan imza taklitleriyle uydurma bir sendikanın üyesi olur; Şikâyetlere aldıran bulunmaz. Konu Yargıtay'a intikal eder; Dosyalar üzerinde inceleme yapma tarihi ile karar verme tarihleri birbirlerinin önüne geçer ve adlî hata kanısı uyanır. Bölge Çalışma Müdürlüğü üç gün içinde yetkiyi tesbit etmekle yükümlü iken, bir ayı aşkın süre sonra kararını sahtecilerin lehine verir.

Bu kadar haksızlığın ve yanlışlığın, tepkisi olmayacak mıdır? İşçiye karşı ve işveren çevrelerine uydu, kukla sendikalara bağrını açan sözde işçi örgütü, 274 sayılı yasanın açık pencerelerinden içeri girerek işçinin oyunu çalar ve yakalanması önlenirse işçide icra ve yargı organlarına güven sarsılmaz mı? Bu sarsılmış güven sahipleri, hakları için direnmezler mi? Elbette direnirler ve haklarını aramaya başlarlar. Saldırısız, silâhsız olmak şartıyla gösteri yaparlar.

Feryadın gücü, tehlikenin büyüklüğüyle orantılıdır. Parmağını jilet çizenin «ah»ı ile, denizde boğulmakta olanın «kurtarın» ı ve «imdad» ı aynı tonda olamaz. Derby'deki gür ses ve cesur atılım Anayasada yer alan en gözde haklara hançer saplanmasının verdiği acı ile toplum vicdanına seslenıştir, feryattır, imdat işaretidir.

Üç gün içinde hangi sendikada çoğunluk bulunduğunu tesbitle görevli makamların doğru karar verebilme-

ÜYELİK BELGESİ

PE RE JA — İleri Kimya Sanayi Anonim Şirketi

	Satış Memuru	ADI ve SOYADI	H. İbrahim Cantaş
		BABA ADI	İsmail
		DOĞUM YERİ ve YILI	Pazar 1942
GİRİŞ TARİHİ	1.2.1965	MEDENİ HALİ	Bekâr
ÜCRET	1100.-	EV ADRESİ	Salacak İskele arkası No. 2 Daire 5

İMZA

İşte, Petrol-İş'in, işverenle işbirliği yaptığını gösteren bir giriş fişinin fotokopisi...

nu da 618 bin TL'den fazla olup ücret hesabına dahil değildir. Görülüyor ki bütün bu paralar emekçilerden gelmektedir. Yani, Raman dağlarında soğuktan titreşen, Garzan tepelerinde rüzgârla pençeleşen petrol mücahidi emekçilerden, aldıkları ücretlerle gerçek bir açlık savaşı veren diğer kandırılmış petrol ve kimya emekçilerinden gelmektedir bu milyonluk paralar. Gelmektedir ve sendika ağalarının midelerinden geçmektedir. Bunları biliyor mu petrol emekçileri? Bunları bilmesine imkân var mı? Ama bir kaç kişiden ibaret delegeler herhalde bir kısmını bilir. Bilir ama kongrelerinde ne çalışma raporunun ve ne de çok önemli olan mali raporun tek bir satırlık dahi olsa eleştirisi yapılmaz. «Yahtkan» delegeler elbetteki tabana bu gerçekleri ulaştırmadıklarından ötürü sorumludurlar. Ve saltanatın yolu ne kadar uzarsa uzasın, bu yola ne kadar halı döşenirse döşensin, uyanma bilinçlenme denilen tarihsel gerçekler bu yollara birer tunçtan heykel gibi dikilecek ve saltanatı, sendika ağalarını mutlaka tarihin karanlıklarına gömecektir...

Kâni ŞENGÜL

lerinin tek yolu referandumdur. Kanun bunu önlemiş değildir ve bu yol açıktır. Bunun için, iki sendika arasında anlaşmazlık, yetki uyuşmazlığı çıkınca başvurulacak yol, hâkimin ya da Bölge Müfettişinin önünde gizli oy, açık sayımla fabrikada işçilerin tercihlerini tespittir. Bu usule başvurulması, imza sahtecilierini yeni yeni suçlar işlemekten de kurtaracak, yeni boykotları ve işgalleri de önleyecektir. Yoksa, partizan yönetimi çalışma hayatına sokmakta bugüne kadar ısrar edenler, bir gün, bıçak kemiğe dayanınca bir çok işyerlerinden «imdat» sesleri duyarlarsa suçluları işçilerin arasında aramamalıdırlar. Unutmamalı ki, işçiler her zaman aldatılamaz, tarihin doğrultusu aldanmanın azalması çizgisindedir. İşyerlerinde toplu sözleşmelerle iş barışı kurulmak isteniyorsa sarı sendika oyunlarına paydos demek, imza taklitçiliğini meslek haline getiren örgütlere karşı kanun içinde mücadele bayrağını açmak gerekir.

İmza sahtekârlarına, kim olursa olsun, hoşgörü ile bakılırsa toplumun başka katlarında da akla hayale gelmez sahtecilikler başgösterir ve o zaman işin içinden çıkmak bugünkü kadar kolay olamaz.

Sosyal barış, iş huzuru, ancak herkesin Anayasaya uygun kanunlar içinde hareket etmesile sağlanabilir. Polis tedbirleri huzuru getirmez, dengeyi bozar ve direnmeyi arttırır.

Kemal SÜLKER

Ziraat Bankasında yolsuzluk !

Antakya'da bir **«Akiş Pamuk ve Çırçır Fabrikası»** vardır. Sahiplerini araştırırsak, Güney bölgesinin en ünlü zenginlerinin kurduğu bir ortaklıkla karşılaşırız. Ortaklığın en büyük hisseleri ve fabrikanın yönetimi Mahmut Has, İhsan Akşehirli ve İhsan Muhassıl elindedir. Geçenlerde işçilerle polis arasında çıkan ve işçilerin yaralanması ile sonuçlanan çatışma, bu ortakların işçilere kanuni haklarını vermek istememesi yüzünden meydana gelmiştir. Güney'in bu ünlü patronları aynı zamanda, AP'nin Antakya'daki belli başlı destekçilerindendir, AP'nin Hatay'daki seçimleri kazanması için büyük çaba harcamışlardır. Antakya Belediye Başkanlığını kazanan ve bazı usulsüzlükler nedeni ile tutanağı iptal edilen Necmettin Kuseyri de Has'ların damadının amcazadesidir. İşte bu kişilerin seçimlerdeki çabalarından dolayı mükâfatlandırılmaları ve seçimler sırasında harcadıklarının telâfi edilmesi için iki banka görevlendirilmiştir.

Bunlar, İş Bankası ile Ziraat Bankası'dır. Gerçekte, Ziraat Bankası zirai kredi veren bir kuruluştur. Çiftçilere verdiği kredi, ihtiyacı karşılamaya yetmediği gibi, bu krediden bütün çiftçiler de yararlanamamaktadır. Buna karşın, Başbakan ve Ticaret Bakanı, Ziraat Bankası'nı Antakya'daki Akiş Fabrikasını korumakla görevlendirmiştir. Gerçekte güneyin ünlü zenginleri olan AP'li patronlar, Akiş Fabrikasının iflas ettiğini ileri sürerek bu fabrikayı kapatmak istemişlerdir. İşte Ziraat Bankası, İş Bankası ile birlikte iflas etmiş olan müesseseyi ele alacak, yatırım yapacak, beş yıl işletecek ve bu süre sonunda bugünkü değerleri üzerinden, amortisman vb. dikkate alınmadan fabrikayı iade edecektir. Böylece devlet kuruluşları olan Ziraat ve İş Bankaları, fert zengin etmek için çalışacaklardır.

Ziraat Bankası'nın Genel Müdür muavinleri Cavit Oral, Alaaddin Korkut ve Haluk Kansu bu yolsuzluğa âlet olmak istememişler, bu nedenle de görevlerinden alınmışlardır. Oral ve Kansu, yıllardan beri bankanın idare meclisi üyesi idiler. Boşalan yerlere Bankanın Sosyal işler Müdürü Zeki Albayrak, Bahçekapı Şubesi Müdürü Şecaattin Kağan ve Antalya, Eskişehir şubelerinde müdürlük yapmış olan Zekeriya Turgay getirilmişlerdir.

Görevlerine son verilen bu genel müdür muavinleri, yeni atananların tamamen partizanca tutumlarla, bazı bakan hanımlarının tavassutu ile işbaşına getirildiklerini; bunlar hakkında yolsuzluk iddiasıyla çeşitli tahkikatlar açılmış ve çeşitli müfettiş raporları düzenlenmiş olduğunu açıklamışlardır.

İşçinin ve köylünün sırtından milyonlar kazananlar, bunları destekleyen bir iktidar, yolsuzluklar ve öte yanda kanuni hakkını vermemek için üzerine iktidarın polisleri saldırtılan işçiler; 400 lira zirai kredi alıp toprağını işleyemediği için aç kalan köylüler... İşte AP iktidarının «icraat» ına bir somut örnek daha!

POLİTİKA VE ÖTESİ — mehmed kemal

Mestler mahmur olur birgün

Otomobili olan TİP li bir arkadaşımız, bir trafik meselesinden ötürü karakola düşüyor. Meseleyi hallediyor, otomobiline binip ayrılıyor. Biraz uzaklaştıktan, sonra, ardından bir trafik arabası acı acı sinyal çalarak yetişiyor.

«— Ne var?»

«— Trafik'e kadar yeniden zahmet edeceksiniz.»

«— Geleyim.»

Gidiyorlar.

Trafikle Emniyet Sarayı aynı yerde. Trafik merkezine götüreceklerine, Emniyet Sarayına alıyorlar. Trafik arabasında sivil giyinmiş polisler, Siyasi Şube Müdürü de var.

«— Bana Trafik'e gel demiştiniz?»

«— Öyle dedik ama başka bir mesele soracağız.»

«— Buyurun...»

Önüne bir sürü resim koyuyorlar.

«— Bakın bunlara...»

Bakıyor.

«— Tanıdığınız kimse var mı?»

Yeniden bakıyor. Uzun uzun bakıyor. Tanıdığı bir kimseye rastlamıyor. Belki aldanırım diye iyice inceliyor. Tanıdığı kimse yok.

Soruyu tekrarlıyorlar :

«— Tanıdığınız var mı?»

«— Yok!..»

«— Bunlar TİP li mi?»

«— Bilmiyorum.»

Arkadaş TİP'in ilk yöneticilerindendir ve eskidir. Aşağı yukarı o çevredeki bütün TİP'lileri tanır. Birisini gözü ısırsa :

«— Şunu tanıyorum..» diyecek Ama kimseyi gözü ısırmıyor.

Siyasi polislere kimseyi tanımadığını söylüyor.

Bunun üzerine, damdan düşer gibi :

«— Rus Sefaretinden kimseyi tanıyor musunuz?» diye soruyorlar. Hoppala!.. Kimseyi tanımıyor ama, bu sorunun yeri ve gereği ne, diye düşünüyor. O düşünürken :

«—Saklama.. Tanıyor musun?»

«— Benim Rus Sefareti ile ne ilgim var? Kimseyi tanımadım, tanımıyorum da...»

«— Bir daha bak resimlere...»

Bakıyor, bu sefer, o soruyor :

«— Bunlar Rus mu?»

«— Evet!..»

Tepesi atıyor bizim arkadaşın

« —Benim ve bizim partinin Ruslarla bir ilişiği yok. İlişiği olanlar Başbakan Demrel'le, Dışişleri Bakanı Çağlayangil'dir. Komünist Partisi Birinci Sekreteri ile (şerefe) kadeh kaldıran da onlar.. Lenin Mozolesine çelenk koyanlar da onlar. Gidin onlardan sorun...» diyecek. Ama karakolda, ellerine düşmüş, nasıl desin,... diyemiyor. Bir süre daha alıkoyuyorlar Bakıyorlar ki, bizim arkadaşda kendilerine yarayacak iş yok, bırakıyorlar.

Bu yeni icat edilen oyunlardan birincisi.

■

FKF nin eski Genel Başkanı İzzet var. Proleter Dergisinin de sorumlu genel yayın müdürlüğünü etti. Adana'da tutuklandı, hapisten yeni çıktı. Neden ve niçin yargılandığını ve tutuklandığını uzun süre kendisine anlatmadılar. Ben bu konuda bir yazı yazmıştım. Adana Savcısı, Adana'da hakkımda dava açtı. Görülmekte olan bir davaya karıştım.. diye. Oysa sanık bilmiyor ki davanın konusunu ben bileyim. Neyse, İzzet Ankara'ya döndü.

Polisler yakasını bırakmıyorlar.

Her gün evinin çevresindeler.

«— Ağabey ben ne yapacağım bunlarla?» diye soruyor.

«— Bilmem ki...»

İzzet'in karısı, küçük çocukları ve ihtiyar annesi var. Gece yarısı oldu mu, saat 24'ten sonra, her gün evin zili çalıyormuş. Acı acı çalan zile uyanıyorlar :

«— Kim o?..» diye kapıyı açıyorlar, bakıyorlarmış ki, kimse yok. Kapıyorlar kapıyı. Biraz dalar gibi oluyorlarmış. Gine zil... Bir değil, iki değil, üç değil.

Önce biri muziplik ediyor sanmışlar.

Sonra kapıcıdan öğrenmişler ki, bazı sivil adamlar kapıyı çalıp kaçıyorlarmış. İzzet kapıyı gözlüyor şimdi. Adamları tanımış. Sivil polislermiş. Tanrının gecesi rahatsız ediyorlarmış.

«— Şimdi ben ne yapayım?»

«— Ben bunu yazarım...» dedim Yazıyorum. Bilmem bir faydası olacak mı?

Bu da yeni icat edilen oyunlardan ikincisi... Daha benim kulağıma çalınmıyan, üçüncüsü, dördüncüsü de vardır

■

Demirel son basın toplantısında kanun devleti, hukuk devleti gibi deyimleri kullandı. Ne yapılacaksa, kanun-hukuk çerçevesinde yapılacakmış. Acaba bu anlattığımız olaylar da kanun, hukuk çerçevesinde mi yapılmaktadır.

Bizim gençliğimizde de bazı işgüzar polisler vardı. Kraldan çok kralcı görünürlerdi Bunların 27 Mayıs Devriminden sonra nasıl fellik fellik kaçacak delik aradıklarını gözlerimle görmüşümdür Daha yaşlıları emekli oldular. Bunlardan birine TİP'in mitinginde rastladım.

«— Hayrola? Sen emekli olmadın mı?»

«— Oldum.»

«— İşin ne burada?»

«— Vallahi biz eşekmişiz. Hiç bir şeyin farkında değilmişiz.»

«— Estağfurullah.. İnsan aldanır.»

«—Hane halkı İşçi Partili... Damat, büyük oğlan, gelin ve kız... Çalıştığım Mühendis odasındakiler de öyle...»

«— Maşallah...»

«— Şimdi başkasını takip için değil, ahmaklığımı tedavi için buralardayım. Kafamıza biraz daha doğru bir şey dolurabilirmiyiz...»

Ayılıyorlar, ayılıyorlar ama, biz epeyce sıkıntı çektikten sonra... Biz de zaten bu sıkıntılara bunları ayımak için katlanmıyor muyuz?

İnsanlık tarihinin kara günü; 6 Ağustos

NÜKLEER YARIŞIN DEHŞET TABLOSU!

Bugün dünyada mevcut nükleer bomba stokları, mevcut dünya nüfusunun 40 katını, yani 144 milyar insanı yokedecek güçtedir...

HÜSEYİN BAŞ

6 Ağustos, insan soyunun topyekûn imhasına sebep olabilecek meşum bir silahın emperyalist Amerika tarafından ilk defa masum Hiroşima halkını yoketmek üzere kullanıldığı tarihtir. 23. yıldönümünde, Sovyetler Birliği ile Birleşik Devletler arasında varılan ve nükleer silahların yayılmasını engellemeyi öngören nükeer antlaşma, silahsızlanma sorununu bir kez daha günün konusu haline getirmiştir.

Dış politikanın talihsiz konularından biri, belki de birincisi silâhsızlanma sorunudur. Gerçi bilim ve teknolojinin büyük ölçüde katılmasıyla başlıyan ve günümüzde, tarihte misli görülmemiş düzeylere erişen modern silâhlanma yarışını frenleme çabaları da en az silâhlanma alanındaki gelişmeler kadar eskidir. Bununla birlikte insanların hayatında sadece güvenlik açısından değil, sosyal gelişmeler açısından da son derece önemli rolü olan silahsızlanma sorunu, dünya kamuoyunda gerekli ilgiyle izlenmemektedir. Basının genel olarak bu konuda aydınlatıcı görevini yerine getirmediği, silâhlanma yarışının cehennemleri gölgede bırakacak dehşet düzeylerine ulaştığını geniş halk yığınlarına duyurarak, kamuoyunu, başında asılı duran o müthiş Demokles kılıcına karşı gerekli etkinlikte uyarmadığı bir gerçektir. 1939'dan bu yana girişilen barış ve silâhsızlanma çabalarının bilinen başarısızlıklarla sonuçlanarak savaşı önleyememesi, silahsızlanma konferanslarının hiç bir sonuca ulaşamadan bıktırıcı bir biçimde uzayıp gitmesi, kuşkusuz bu alandaki ilgisizliğin en önde gelen nedenleri arasındadır

İlk büyük silahsızlanma konferansı 64 ülkenin katılmasıyla 1932'de Cenevre'de toplanmıştır. Nükleer silahların ortaya çıkışıyla olağanüstü önem kazanan silahsızlanma konusunda varılan olumlu ve somut sonuçlardan ilki ise 1959'da Antarktik'te bilimsel araştırma yapan 12 ülke arasında imzalanan ve kutup bölgelerinin silâhsızlandırılmasını sağlayan anlaşma olmuştur. Bunu daha da önemli bir adım sayılan 5 Ağustos 1963 Moskova **«Atmosferde, uzayda ve deniz dibindeki nükleer denemelerin yasaklanması anlaşması»** izlemiştir. Nükleer kulübe sonradan katılan Çin ve Fransa'nın imzalarını taşımamasına rağmen anlaşma, bir yandan denemelerin yarattığı radyoaktivite tehlikesini büyük ölçüde azaltmakla kalmamış, öbür yandan bu konuda varılan ciddi bir gelişme olarak bugünkü büyük aşamayı hazırlamıştır. Gerçekten de havanın radyoaktivitesini inceliyen uzmanlar 1963 Moskova Anlaşması'ndan sonra havadaki radyoaktivitenin büyük ölçüde azaldığını tesbit etmişlerdir. Bugün kontrollü bir önleme ve indirim konusunda varılan anlaşmanın ise yakında Cenevre'de toplanacak olan 18'ler silâhsızlanma komitesine genel bir silâhsızlanmanın esaslarını tarihte ilk kez ciddi bir biçimde saptama ve uygulama olanakları vereceğinden şüphe edilmemelidir. Bunun pratikte çeşitli güçlüklerle karşılaşması elbette mümkündür. Özellikle Amerika'nın bugünden yarına dünyanın şurasına burasına dağılmış bulunan üç bine yakın askeri üssünden vazgeçeceğine inanmak saflık olur. Ne var ki, Moskova'da varılan anlaşma Bonn, Tel-Aviv ve Pretoria'nın savaş çılgını yöneticileri gibi sapık hayallerinin gerçekleşmesi uğruna mutlaka ve ne bahasına olursa olsun nükleer silahlar edinmek sevdasında olan maceracı takım bir yana bırakılırsa, dünya barışı ve silâhsızlanma yönünde son derece önemli bir adımdır.

KORKUNÇ RAKAMLAR

Karl Marx **«salt ekonomik açıdan bakıldığında savaş bir ülkenin sermayesinin bir bölümünü tutup suya atmasıdır»** demektedir. Sadece II. Dünya Savaşı, savaşan ülkelere, ulusal gelirlerinin %60'ına ve daha da acısı, 50 milyon cana malolmuştur. Oysa bugün içinde yaşadığımız teknolojik çağda büyük devletlerin elinde bulunan dehşet stoklarını eski savaşların yokedici gücüyle kıyaslamak aritmetik olarak mümkün değildir. Bırakınız eski savaşları, Hiroşima ve Nagazaki'de bir çırpıda 115.000 insanı yokeden atom bombaları bile bugünkülerle kıyaslandığında mantar tabancası gibi zararsız bir oyuncak sayılırlar. Dünyada çok sayıda insan, büyük devletlerin bugün ellerinde bulundurdukları dehşet stoklarının yokedici gücünden habersizdir. Birleşmiş Milletlerin nükleer alanda önde gelen 12 uzman bilim adamını görevlendirerek düzenlettiği rapor, insanlığın tepesinde tehdit edici bir biçimde sarkan yokedici gücü tespit etmiştir. Beş büyük nükleer devletin elinde bulunan n ü k l e e r silahların toplam gücü 50 milyon kiloton'u aşmaktadır. Bu dehşet stokunun gücü 2,5 milyon adet Hiroşima tipi bombayla eşdeğerdedir. Klâsik patlayıcı maddelerle, örneğin TNT ile kıyaslandığında 50 milyon kiloton'un gücü, 50 milyar ton TNT'ye eşittir. Başka bir deyişle, beş nükleer devletin elindeki stoklar, bugün yeryüzünde yaşayan insanlara (çocuklar dahil) payedersek kişi başına 15 ton TNT düşecektir.

Peki 50 milyon kiloton nükleer stok'un toplam olarak yokedici gücü nedir? Sorunun cevabı en fantezist tahminleri aşacak niteliktedir: Hiroşima ve Nagazaki deneyinden hareketle, aynı şehirleşme ve coğrafi koşullar altında 50 milyon kiloton nükleer stok, bugünkü dünya nüfusunun 40 katını, yani 144 milyar insanı yokedecek güce sahiptir.

TEHLİKENİN BOYUTLARI

İnsan idrakini aşan bu dehşet tablosunun gene aynı derecede korkunç bir de öbür yüzü vardır. Burada iki tehlike iki yoldan insanlığı tehdit etmektedir. Birinci tehlike nükleer silâhların yaygınlaşması, giderek nükleer dengenin bozulması ve bunun sonucu olarak dünyanın güvenliğini tehlikeye sokmasıdır. İkinci tehlike ise silâhlanma yarışı ve bu yarışın sosyal gelişmeler, kalkınma, azgelişmişlik gibi büyük âfetlerin üstesinden gelinmesinde oynadığı olumsuz roldür.

Büyük Sovyet bilim adamı Vernadsky, daha 1922'lerde **«İnsanın hayatını dilediği gibi düzenlemesine imkân verecek büyük güce, Atom enerjisine sahip olacağı günler uzak değildir. Acaba insanlık bundan iyi yoldan yararlanmayı bilecek midir? Yoksa onu kendi kendini yok etmekte mi kullanacaktır? Acaba insan, bilimin ona mutlaka vereceği bu gücü gerektiği gibi kullanmayı bilecek derecede olgunlaşmış mıdır?»** diyordu. Sovyet bilim adamının şüpheleri ne yazık ki yıllar sonra doğrulanmış ve tehlikeli oyuncağın ilk fırsatta ve aceleyle kullanılması için mutlaka çılgın ve umutsuz Nazilerin eline geçmesi gerekmemiştir. Nükleer silâhın gücüne tek başına sahip olmanın Dulles gibi aşırılara dünya jandarmalığında ne gibi olanaklar sağladığına ise soğuk savaşın **«ateş yılları»** tanıktır.

Ünlü düşünür Bertrand Russell'in nükleer silâhlar konusunda sağlanan dehşet dengesine, barışın güçlü ve zorunlu tek koruyucusu olarak bakmasının, bütün fantezist görünüşüne rağmen, temelde büyük gerçekler taşıdığına şüphe yoktur. Amerikan emperyalizminin muazzam çıkarlarını kaybetmenin eşiğine geldiği Vietnam'da bile Pentagon'nun savaş çılgınlarının arzudan yanıp tutuşmasına rağmen bu tehlikeli silâhı kullanmaya cesaret edememesinin temel nedeni bu dehşet dengesidir. Kısaca nükleer silahların %95'ine sahip olan iki büyük güç, **«Rüzgâr ekenin fırtına biçeceğini»** herkesten iyi bilmektedir. Buna karşılık dünyanın karışık bölgelerinde yaşayan bir

Bin Dokuz Yüz Kırk Beş Yılının Altı Ağustos günü

Amerikalılar Japonya'nın Hiroşima şehri üzerinde bir atom bombası patlattılar.

Hiroşima bir liman şehridir. O gün orda iki yüz elli bin nüfus yaşıyordu. Patlama sonucu şehirdeki doksan bin yapıdan altmış iki bini yerle bir oldu. Altı bin yapı onarılamaz haldeydi. Şehrin merkezinde sadece beş yapı ayakta kalmıştı.

Mika 900 derece ısıda erir. Bu bomba patlama merkezinde çevresine 6.000 derece ısı saçtı. Ve o gün merkezden üç yüz elli metre uzakta granit kayalara mika sızdı.

Hiroşima'nın telefon direkleri ağaçtandı. Kuru ağaç kütükleri 240 derecede yanar. O gün merkezden dört bin metre uzaktaki bütün telefon direkleri yandı, kül oldu.

Yapı tuğlası 1300 derecede erir. O gün merkezden beş yüz elli metre ötedeki yapıların tuğlaları eridi.

Elde edilen ilk bilgiye göre ilk anda ölen kadın, erkek, çocuk, genç, ihtiyar sivil halkın sayısı altmış bindi. Yine ilk anda yüz bin kişi yaralandı. Bombanın patladığı an merkezin yarım mil yakınında olanların yüzde doksan beşi bombadan saçılmış olan nötronların, beta tanecikleri ve gama ışınlarının saldırısına uğradılar ve iki saat içerisinde öldüler. Bombanın ışınları daha uzakta olanlardan da binlercesini öldürdü ama, önce gözlerini yaktı, çekirdeklerini çürüttü, göz uçlarını yok etti.

O günü kimi ağır, kimi hafif yaralı, kimi kolu bacağı kırılmış, kimi yüzü çizilmiş, sırtı berelenmiş atlatan talihliler de, bir ay sonra, nedir, nereden gelir, nasıl iyi edilir bilinmez bir takım garip illetlere tutuldular : sebepsiz mide bulantısı, diş etlerinde kanama, saç dökülmesi, bitkinlik, kanda alyuvarlar sayısında azalma, ishal, sürekli yüksek ateş, deri üstünde bir türlü kapanmak bilmeyen büyük, küçük yaralar... Hepsi de, sonradan anlaşıldı, bombanın patlaması sonucu tabiatta radyo aktivite oranının artmasından ileri gelen bozukluklar.

Özellikle alyuvarlar sayısında görülen dengesizlik dikkati çekti. Ağustos ortalarında Hiroşima'ya gelip araştırma yapan Japon doktorlarının bildirdiğine göre «patlama sırasında gövdeye giren gama ışınları hastanın kemiklerindeki fosfora radyo aktivite aşılıyor, kemiklerin beta tanecikleri yaymasına yol açıyor, bu tanecikler de etin içine değilse bile iliklere, kanın oluştuğu bölgelere girerek oraları aşındırıyordu.» **Bu arada,** «sanki tabiat insanları kendi akıl almaz ustalığına karşı korumak istiyormuşcasına, cinsel hayat bir süre durmuştu. Erkekler kısırlaştı; kadınlar çocuklarını düşürdüler, aybaşları kesildi.»

1945 yılının Ağustos ayının altıncı günü Hiroşima göğünde açılan cehennem gülünün ağır kokusu o gün daha doğmamış kuşaklara dek uzanacaktı. Radyo aktivite bulaşmış otlardan ineklerin sütüne geçen ışınlar, nötronlar, tanecikler ve daha bin püsürük belâ on, on beş yıl sonra dünyaya gelen insanoğullarından daha nicesini alıp götürecek, götüremediğini sakat koyacaktı. (1945 Ağustosundan çok sonraları, Pasifik adalarından birinde İngilizlerin ilk hidrojen bombası denendi. Denemeden bir iki yıl sonra da adaya bilim adamları çıktılar. Adanın geçici sâkinleri, deniz kaplumbağaları, yüz bin yıldır yaptıkları gibi büyük uzaklıkları aşıp geliyorlar, ve gelir gelmez daha, henüz yorgun ve argınken, kumsalda kazdıkları çukurların içine yumurtalarını bırakıp geri dönüyorlardı. Bilim adamları kaplumbağaların yumurtalarını bir bir incelediler. Hepsi boş çıktı.)

Unutmayalım, BİN DOKUZ YÜZ KIRK BEŞ YILININ ALTI AĞUSTOS GÜNÜ AMERİKALILAR HİROŞİMA ÜZERİNDE ATOM BOMBASI PATLATTILAR.

T. AĞAOĞLU

ysa nükleer silâhlara ayrılan paralar azgelişmiş ülkelerin kal ınmasına harcansa, dünyada sefalet diye birşey kalmayacak, insanlık özgür ve mutlu olacaktır.

ı ülkenin savaş âşığı, intikam-ı ve sorumsuz yöneticilerinin, esselelerinin çözümünü nükleer üce sahip olmaya bağladıkları-a bilmeyen yoktur. Bunların ükleer güce sahip oldukları an-a hiç tereddüt etmeden kendi-erini ve dünyayı ateşe atacak-arından kimsenin şüphesi yok-ur.

Öte yanda nükleer silâhların ayılmasının önlenmesine öte-denberi olanca güçleriyle karşı ıkan bu ülkelerin şu yada bu içimde atom silâhlarına sahip lma yolunda hayli mesafe ka-ettikleri, bu alanda aralarında-' yardımlaşmanın dışında, bili-en bazı ülkelerden büyük yar-ımlar da gördükleri yadsına-az bir gerçektir. Nükleer si-ahların yayılmasının önlenmesi onusunda varılan anlaşmanın emel gerçeklerinden biri de e-asen, bu tehlikeli yayılmadır. ehşet dengesinin bilincinde o-an büyük nükleer güçler tehli-eli oyuncağın sorumsuz ellerde ünyayı, belki de günün birinde stemedikleri halde bizzat ken-ilerini, topyekûn bir nükleer ehenneme sürükleyebileceğin-en endişe etmektedirler. Bu-unla birlikte nükleer kulübe ahil olan Çin ve Fransa'nın bu onudaki durumlarına, ayrı in-elenmesi gerektiğini de belirte-ek, kısaca değinmekte yarar ar. Fransızların bu konudaki ndişesi, nükleer güç olarak bel-i bir düzeye erişmektir. Bu yüz-en radyoaktivite tehlikesine ağmen, denemelerini sürdürme-i zorunlu görmektedir. Çin alk Cumhuriyetinin durumu e daha karmaşıktır. Bu konu-aki bütün sorumluluk Birleşik merika'nındır. Washington ve onun dümensuyundaki ülkeler yıllar yılı, üç kişiden birinin Çinli olduğu bir dünyada, Çin yokmuş gibi davranan bir devekuşu politikası sürdüregelmişlerdir. Bu yüzden Çin'i, nükleer anlaşmalara imza koymamakla kınamak mümkün değildir.

İkinci temel tehlikenin nükleer silâhların, giderek genel silâhlanma yarışının, kalkınma, azgelişmişlik gibi âfetlerin ortadan kaldırılmasında oynadığı engelleyici rolde bulunduğunu belirtmiştik. Gerçekten de silâhlanma yarışının dünyanın çeşitli yerlerinde en yıkıcı biçimiyle sürüp giden sözümona klâsik savaşların, ülkelerin askerî bütçelerinde başdöndürücü harcamalara yolaçtığı bilinmektedir. Bununsa, kısaca özetlemek gerekirse, kalkınmayı engellediği, giderek gerçek anlamıyla dış yardımları kısıtladığı ortadadır.

Berberleri, hattâ psikanalistleri de bulunan 22 milyon köpeğe yılda 534 milyon dolar harcayan Amerika'nın askerî bütçesi 59 milyar dolara ulaşmaktadır. Washington 2 milyon 660 bin kişiyi en modern savaş araçlarıyla donatabilecek güçtedir. Nükleer stoklarında en azından 854 kıtalararası **«Minuteman»** füzesi ile 544 **«Polaris»** tipi füze bulunmaktadır. Nükleer başlıkların sayısı 1966 yılında 2600'ü aşmıştır. Polaris'le donatılmış 45 denizaltı dünya denizlerinde seyrederken bir başka 16'sı da tezgâhlarda yapım halindedir. 1055 stratejik bombardıman uçağı ile yine nükleer silâhlar taşıyan orta menzilli 3000 avcı bombardıman uçağının nükleer kapasitesi 25 bin megaton'a varmaktadır.

1964'te dünya ülkelerinin askerî bütçelerinin yıllık toplamı 120 milyar dolar gibi akıl durdurucu düzeylere çıkmıştır. 1967'deki askerî bütçesi, silâhlanma yolundaki çalışmalarla birlikte 35 milyar dolara ulaşan Sovyet Rusya'nın, askerî bütçelerin oldukları yerde kalması şartıyla 20 yılda, bu yolda 290 milyar dolar harcaması mukadderdir. Oysa bu rakamların sadece %20'sinin azgelişmiş ülkelerin kalkınmasına tahsis edilmesi dünyayı bu büyük âfetten kurtarmaya yetip de artacak niteliktedir.

İBRET VERİCİ BİR TABLO

Silâhlanma yarışına dökülerek heder edilen paralarla neler yapılabileceği aklın sınırlarını zorlayacak niteliktedir. Az sayıda insan bir bombardıman uçağının maliyetinden haberdardır. Oysa rakamlar, yukarda da belirtildiği gibi akıl durdurucudur ve bu nitelikleriyle de, meselenin aydınlatılmasında, silâhsızlanmanın gerekliliği hakkında vurucu etkinliğe sahiptir.

İsviçre'li bilim adamı Jean-Jacques Babel, elektronik beyinlerden yararlanarak savaşların ve silahlanma yarışının insanlığa nelere malolduğunu, rakam olarak ortaya koymuştur. Buna göre, uluslar, 5.559 yılda yaptıkları 14.513 savaşta 3 milyar 640 milyon kurban vermişlerdir. Bu süre içindeki maddî zarar ise, 500 Kentilyon İsviçre Frangı'na ulaşmaktadır. Rakam hakkında daha iyi fikir edinmek için İsviçre'li bilim adamı şu açıklamayı yapıyor:

«Bu rakamın temsil ettiği değer, ekvatoru çevreleyen uzunlukta 8 metre kalınlığında ve 10 kilometre genişliğinde bir altın kuşağa eşittir.»

20. Yüzyıl'ın birinci yarısında savaş hazırlıkları ve savaşlar insanlığa 4 Trilyon Dolar'a patlamıştır. Bu rakam, dünya nüfusunu 50 yıl beslemeye ve 500 milyon aileyi ev bark sahibi yapmaya yetmektedir.

Beheri 45 milyon dolar olan klâsik dört denizaltı parasıyla, Amerika bir yıllık gıda yardım programı sürdürebilir.

Füzeleri hariç bir nükleer denizaltı = Az gelişmiş bir ülkeye 132 milyon dolar yardım.

Aynı denizaltı + Füzeler = 150 milyon dolarlık teknik yardım.

Bir yıllık deniz silâh donatımı programı = Her biri 4 milyon dolardan 35 okul.

Bir kıtalararası üs (250 milyon dolar) = 1.750.000 KWH gücünde bir hidroelektrik barajı.

Her biri 8 milyon dolardan 14 tepkili bomba uçağı = 14 milyon çocuğun gıdası.

Yeni bir bombardıman uçağının prototipi = 250.000 öğretmenin bir yıllık maaşı veya her biri bin öğrencilik 30 bilim fakültesi veya 100 yataklı 75 tam teşkilâtlı hastane veya 50 bin traktör.

Amerika ve Sovyet Rusya'nın girişmeyi tasarladıkları füze savar sistemlerinin gerçekleştirilmesinin malî yükünün 100 milyar doların üstünde olduğu da düşünülürse bugün varılan anlaşmanın önemi daha da iyi anlaşılacaktır.

Gelecek hafta

SİLAHSIZLANMA ANLAŞMASI

1) Ulusal Türk Sinemasından ne anlıyorsunuz?
2) Ulusal Türk Sinemasının kurulmasından yana mısınız?
3) Sinemamızın bugünkü ekonomik yapısının değişmesini istiyor musunuz?
4) Sansür kurulunun çalışma tarzı Ulusal Türk Sinemasının kurulması için bir engel midir?
5) Bugün Türk Sinemasında beğenisi şartlandırılmış seyirci sansürü var mıdır?
6) Ulusal Türk Sinemasının sinemamızın bugünkü ekonomik yapısı içinde kurulup gelişebileceğine inanıyor musunuz, nedeni?
7) Ulusal Türk Sinemasının filizlenmekte olduğunu kabul ediyor musunuz, nedeni?
8) Ulusal Türk Sinemasının kuruluşun da:
a) Kurucu kuşağın, sinema sanatının hiç kuşkusuz soylu örneklerini vermiş batı sineması kültürünü sindirmesi gerekli midir, nedeni?
b) Batı sinemasının anlatım ilkelerini benimsemek söz konusu olabilir mi, nedeni?
9) Ulusal Türk Sinemasına Türk sanat dallarından neler kaynak olabilir, nedeni?

HASAN AKBELEN

"ULUSAL TÜRK SİNEMASI VE ÇIKIŞ YOLLARI" ÜZERİNE SORUŞTURMA

hazırlayan: Attilâ Gökbörü

HASAN AKBELEN —
ROBERT KOLEJ SİNEMA KULÜBÜ BAŞKANI

1. Ulusal Türk Sineması, kanımca, Türk toplumunun sorunlarına eğilen, bu sorunları yalnızca göstermekle kalmayıp yapıcı yol gösteren, yorumunu cesaretle veren ve bu yorumunda kişilik taşıyan; en önemlisi de mesajını Türk toplumunun anlayacağı ve içtenlikle duyabileceği bir Türk anlatım şekli, ulusal bir sinema diliyle ileten filmlerin ve bu filmlerin yaratıcılarının sinemasıdır.

2. Hiç kuşkusuz ulusal Türk sinemasının kurulmasından yanayım.

3. Gerçekçi bir şekilde düşünülecek olursa, sinemamızın bu günkü ekonomik yapısının değişmesini mümkün görmüyorum. Fakat bu günkü Türk sinemasının yanısıra, bilinçli sinemacılara devletçe destekte bulunmak suretiyle yepyeni bir sinema ortamının yaratılabileceğini sanıyorum. Bu şekilde gerçekleşebilecek bir sinema ortamı gitgide güçlenecek ve ergeç sinemamızın ekonomik yapısını kökten değiştirecektir. Bunun da kapsamı uzun dönemde bir plânlamayı gerektireceği şüphesizdir.

4. Kanımca, değil bu günkü haliyle sansür kurulumuz, en basit anlamda herhangi bir sansür kurulu bile sanatçının yapıtı için bir engeldir. Sanatçı hiç kuşkusuz düşündüğünü dilediği gibi ifade edebilme yeteneğine sahip olmalıdır. Son yargıcı seyircidir. Seyirci için ya da seyirci adına herhangi bir kuruluş yargı hakkı olmasını kabul edemiyorum.

5. Ne yazık ki vardır. Fakat bu uzun boylu bir kaygu konusu değildir. Çünkü seyircinin bu günkü şartlanması sinemanın inandırıcı ve bir anlamda «afyonlayıcı» özelliğinden gelmektedir. Aynı seyircinin değer yargıları, kolay olmasa bile, Ulusal Türk sinemasından yana olarak değiştirilebilir, yeter ki güçlü bir sinema ortamı kurulsun.

6. Üçüncü sorunun cevabında da belirttiğim gibi, sinemamızın ekonomik yapısının hemen değiştirilmesini mümkün görmüyorum. Bunun için zamana ihtiyaç vardır. Fakat ulusal Türk sinemasının devletçe alınacak ya da bilinçli sinema çevrelerinin baskısıyla devletçe alınması sağlanacak tedbirlerle kurulabileceğine, yaşayabileceğine ve güçlenebileceğine inanıyorum.

7. Ulusal Türk sineması gerçekten filizlenmektedir. Her ne kadar henüz büyük seyirci topluluklarının malı olmasa da, gitgide güçlenen bir sinema kulübü hareketi görüyoruz. Bunun oldukça büyük ve gelişmekte olan bir ilgiyle karşılanması umut vericidir . Ayrıca HİSAR KISA FİLM YARIŞMALARI'nda örneklerini gördüğümüz gibi yepyeni anlatımlarla, kişisel duyarlılıklarla dolu filmler hiç değilse bir nüve halinde ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmaların Türk düşünürleri ve bilinçli sinema çevrelerince de desteklenmeleri umutları kuvvetlendirmektedir.

8. a) Bence batı sinemasının soylu örnekleri önemli bir sinema kültürü hazinesidir. Pytagores'lerin ya da Euclide'lerin buluşlarını tanımamış Einstein'lar ya da Oppenheimer'ler nasıl düşünülemezse, Griffith'lerin, Chaplin'lerin, ya da Clair'lerin eserlerini sindirmemiş çağdaş sinemacı düşünülemez. Açık kapıları zorlamaya çalışmak ancak ilerlemeyi yavaşlatır. Ulusal Türk sinemasının Lumière'den başlayarak, Pudovkin ya da Eisenstein'ın denemelerine yeniden girişmesi olumsuzluğun da ötesinde sonuçlar verecektir.

b) Batı sinemasının anlatım ilkelerini benimsemek bence söz konusu olamaz. Hattâ batı sinemacıları için bile kendi anlatım ilkelerini benimsemek söz konusu değildir. Muhakkak ki bunlardan yararlanılabilir, fakat sanatçı her şeyden önce kişisel değerlerini araştırmak, uygulamak ve bunları bağlı olduğu ulusun değerleriyle bağdaştırmak zorundadır. Ayrıca parçası bulunduğu toplumu yöneltmek, onu bilinçlendirmekle de yükümlüdür. Sanatçının yaratacağı yeni türler, yeni sinema dili şekilleri giderek onun ulusuna, o ulusun sanatına da malolacaktır. Bir ulusun sanatının ve sanatçısının gerçekleştireceği aşamalar da o ulusun karakterini şekillendirecek ve kişiliğini yüceltecektir.

9. Bu konuda söz söyliyebilmeye kendimi yeterince yetkili göremiyorum.

ERTEM EĞİLMEZ —
YÖNETMEN, YAPIMCI

1 — Soruyu önce sinema'dan ne anlıyorsunuz şeklinde sormalıdır. Teknolojinin 19. yüzyıl sonunda insanlığa hediye ettiği bir sanat dalı olan sinema, diğer sanatların yüzyıllar boyu, genellikle «zadegân» sınıfının malı olarak kalmasına karşın doğuştan bir halk sanatıdır. Bir nişan alma pavyonunun yanında doğmuş bir birahanenin civarında büyümüştür. Üst tabakanın hakir görmesi onun bir çığ gibi gelişmesine engel olamamıştır. Sinema'nın insan dimağına etkisi büyüktür. Bir insan ne kadar bilgili olursa olsun iyi bir filmin etkisinden kurtulamaz. Bu sebeble filim yapımcıları büyük bir sorumluluk altındadır. İyiyi, güzeli tahrip etmeden verme sorumluluğudur bu. Eğlendirici bir filmin eğitici fonksiyonu da olmalıdır. Özet olarak sinema, eğlendirici ve eğitici vasıfları olan bir hikâye anlatma sanatıdır. Türk sineması, Türk hikâyeleri anlatan bir sinema, ulusal Türk Sineması ise, eğlendirici vasfı dışında eğitici yönü ile de Türk ulusunun dimağında faydalı etkiler sağlayan bir sinemadır.

2 — Tabiatile...

3 — Evet. Ama bu yapı istemekle değişecek cinsten değil. Sinema dışındaki bazı hayal perestlerin sandıkları gibi bugünkü ekonomik düzenin çökmesile de bir şey değişecek değildir. İki şık vardır. Ya devlet sinemaya el atacak gerekli sermayeyi şu veya bu yoldan sağlayacaktır yada bugüne kadar olageldiği gibi sinemanın adamları zamanla sermaye biriktirererek ilerde sinemanın ekonomik yapısını daha güçlü hale getireceklerdir. Sonuç olarak sinemanın bugünkü ekonomik yapısının değişmesi lazımdır, değişecektir de. Ama hangi yolla? Bunu zaman gösterecektir.

4 — Elbette... Sansür kurulu denen müessese, bayat bir nizamnamenin bir araya getirdiği belli bakanlıkların bu işi angarya kabul eden kalitesiz memurlarından kurulu şaşkın bir teşekküldür. Ulusal Türk Sinemasının ne olduğu kendilerine so-

MURAT KÖSEOĞLU

ruldüğu taktirde içlerinden bir tekinin dahi cevap vereceği kanısında değilim. Gerici, korkak, nemelazımcı bu kurumun sinemamızın başında nasıl bir bela olduğunu yakınen bildiğim için her iyi her güzel karşısında şaşkın ve kararsız olan bu lüzumsuz teşekkülün Ulusal Türk Sineması'nın kuruluşunda da büyük bir engel olacağına eminim.

5 — Vardır. Hem de fazlasile. Ama bu demek değildir ki, aynı seyirciyi, daha iyiyi, güzeli, faydalıyı vererek eğlendirmek - eğitmek mümkün değildir. Bütün mesele yapımcının ekonomik sebeplerden içinde bulunduğu kaos'tan kurtularak meydana getirdiği filmi beğenisi şartlandırılmış seyirciye değil, beğenisi şartlanmış işletmeci denen zümreye kabul ettirmek için düştüğü şaşkınlıktan kurtulmasıdır. Bu da yapımcının ekonomik hürriyetine kavuşmasile mümkün olacaktır.

6 — Asla. Mali bakımdan güçsüz bir durumda olan, yapım piyasasının bütün yükünü işletmeciler taşımaktadır. Böylece ehliyetsizliği müseccel bir sansür kurulunun baskısı altında olan sinemacı, kendisini işletmecinin de büyük ölçüde denetimi altına sokmuş olmaktadır. Aslında yapımcı, ekonomik hürriyete kavuşsa bile durum fazla değişmeyecektir. Bu taktirde beğenisi yıllardır şartlandırılmış seyirci karşısına çıkacaktır. Asıl mesele devletin işe el atması, Ulusal Türk Sinemasını kurma yolunda olanları desteklemesidir. Böylece bugünkünden çok farklı bir yapıya sahip olacak olan yapım piyasası seyirciyi eğitmeğe daha kolaylıkla yönelebilecektir.

7 — Kabul etmiyorum. Yeşilçamın gidişine karşı olduğunu sanan üç beş yönetmen arkadaşın yaptıkları bazı teşebbüslerin verdiği netice ortadadır. Şartlar teşekkül etmediğinden hem kendilerini yitirmişlerdir hem de kendileri hakkında beslenen ümitleri. Dolayısiyle, filiz gibi görünen bu davranışlarsa bunlar filiz değil toprağa saplanan kurumuş birer dal bile olamamışlardır. Ayrıca teşebbüslerinin başarısızlığı ile Ulusal Sinemanın ilerde kurulması imkânını gölgelemişlerdir. Hiç değilse gecikmesinde payları olmuştur.

Yeşilçam dışındaki çabaların ise sinemanın ekonomik yönü ile karşı karşıya kalmadıkça bir filiz değil tohum olarak bile kabul edilemiyeceği kanısındayım. Ekonomik faktör bu işin belli başlı çözüm noktasıdır.

8 — a) Sinema sanatını bilmeden Ulusal Türk Sineması kurulamayacağına göre bu konuda herkesin batı sinemasının örneklerini tetkik etmesinden sağlanacak faydalar kötü bir kopyacılığa düşmemek kaydı ile sonsuzdur.

b) Olamaz. Batı sineması kendi insanının, kendi toprağının hikâyesini anlatmaktadır. Batı sinemasının anlatım ilkelerini benimsemek, Türk olmayanı anlatmak demektir. Bu itibarla Türk Sineması kendi anlatım ilkelerini kendisi bulmalı ondan sonra da Ulusal Türk Sineması kurmak yolunda çaba göstermelidir.

9 — Sinema bütün sanat dallarından faydalanır. Ancak Ulusal Türk Sineması'na en çok faydalı olacak sanat dalları tiyatro eserleri, hikâye ve romanlardır. Roman ve hikâye yazarlarımız, son yıllarda da tiyatro yazarlarımız sinema seyircilerine anlatılacak Türk hikâyeleri konusunda bizlere faydalı sayısız örnekler verdikleri halde bu güne kadar kendilerinden istifade yoluna hemen hemen hiç gidilmemiştir.

MURAT KÖSEOĞLU — ACAR FİLM SAHİBİ

1 — Serbest ve kuşkusuz konu seçebilme, İç ve dış piyasayı etkileyebilecek olumlu filmler yapmak. Şişirme yapıtlardan filmciliği kurtarmak, maddi ve manevi desteklerle daha ileri ve daha iyiye gitmeyi sağlamak.

2 — Evet

3 — Evet

4 — Evet

5 — Evet

6 — Evet : İyi niyet, iyi çalışma (Ancak ham madde ve teknik aletler bakımından Devletin yardımı, teşviki ve müzahareti lazımdır.)

7 — Evet

8 — Evet — a) Gerçekçi olmak
b) evet : İstenileni anlatabilme serbestisi olduğu için.

9 — Zengin tarihimiz.. Menkibelerimiz.. Ulusal Hikâyelerimiz.. Ulusal Romanlarımız.. Ve kendi gerçek hayatımızdan alınabilecek örnekler..

ORTADİREK İSVEÇ'TE YAYINLANDI

Yaşar Kemal üçlüsünün birinci kitabı ORTADİREK'in Türkiye'de ikinci baskısı ANT YAYINLARI tarafından yayınlanırken İsveç'te de «Bomullsvagen» adıyla İsveççe yayınlanmıştır. Yandaki resimde Gösta Kriland tarafından çevrilen ve Gidlunds Förlag Yayınevi tarafından yayınlanan ORTADİREK'in İsveççe baskısının kapağı görülüyor. Ayrıca, İngiltere'nin en büyük kitabevlerinden Collins, Yaşar Kemal'in bütün hikâyelerini, eşi Thilda Kemal'in çevirisinden «Anatolian Tales» adı altında İngilizce olarak yayınlamıştır. Aynı kitabevi, daha önce de, Yaşar Kemal'in İnce Memed'ini «Memed My Hawk» ve Ortadirek'ini «The Wind From The Plain» adlarıyla İngilizce olarak yayınlamış bulunuyordu.

YAŞAR KEMAL'İN DEV "ÜÇLÜ„SÜ TAMAMLANDI

Dünyaca tanınmış Türk romancısı Yaşar Kemal, onbeş yıldan beri üzerinde çalıştığı «Ortadirek, Yer Demir Gök Bakır, Ölmez Otu» üçlüsünü bu yıl tamamlamıştır.

Üçlünün ilk iki kitabı olan Ortadirek ve Yer Demir Gök Bakır adlı romanlar daha önce yayınlanmış, ancak kısa bir süre sonra mevcudu tükenmiştir. Üçüncü kitap olan Ölmez Otu ise geçenlerde Yeni Gazete'de tefrika edilmiştir.

Yaşar Kemal'in Türk edebiyatının dev yapıtlarından birini meydana getiren bu üçlüsü, ANT YAYINLARI tarafından arka arkaya yayınlanacaktır. İlk olarak bu hafta üçlünün birinci kitabı olan ORTADİREK yayınlanmış bulunmaktadır.

Yaşar Kemal, ORTADİREK'e yazdığı önsözde, «üçlü»sü hakkında şöyle demektedir:

«Ortadirek, Yer Demir Gök Bakır, Ölmez Otu üçlüsünü aşağı yukarı on beş yılda bitirebildim. Bu dizinin ilk kitabı olan Ortadirek ilk olaraktan 1960 yılında kitap halinde yayınlandı. İkincisi olan Yer Demir Gök Bakırsa 1963 yılında çıktı. Üçüncüsü Ölmez Otu da bu yıl içinde yayınlanacak.

Bu üçlü çok ağır, çok zor koşullar içinde yaşayan, sonsuz bir dirençle yaşamasını sürdüren insanların hikâyesidir. Başlangıçtan bu yana insanların yaşamı bu hikâyede anlatıldığından da daha ağır, daha bunaltıcı, daha zor olmuştur. İnsanoğlu bu zor koşullar altında bile yaşamını sürdürebilmiş, soyunu korumuştur. İnsan soyunun içinden çıkıp geldiği karanlık inanılmaz yoğunlukta bir karanlıktır. Ve insan soyu doğadaki en yaratıcı unsurdur. Onu büyük karanlığından alıp bugüne getiren de bu yaratıcı niteliğidir. İnsanoğlu sıkıştıkça, zorluklarla karşılaştıkça yaratmış, zorluklarından da böylecene kurtulmuştur. Doğanın katı gerçekleri çok ağır bastığında da, kurtuluş umudu kalmadığında da yaratıcılığını genişletmiş, renklendirmiş kendisine bir düş, bir mit, bir efsâne dünyası kurmuştur. Eğer insanın bir mit, bir düş dünyası yaratma niteliği olmamış olsaydı belki de yaşaması mümkün olmazdı. Yaşamasını sürdürebilse bile belki de insanoğlu bu insanoğlu olmazdı. Bu düşünceden yola çıkarak insanı şöyle de tanımlayabiliriz: İnsan, mit yaratan bir mahluktur.

İnsanın doğa içindeki, karşısındaki başının sıkışması bir, birkaç değil, yüzlercedir. İnsanoğlu binlerce yıldan bu yana dört bir yandan kuşatılmış, sıkıştırılmıştır. Kıtlıklar, açlıklar, savaşlar, salgınlar, tekmil doyumsuzluklar, cinsel, ruhsal... Ve ölüm korkusu... Ve insanın arayıp da bulamadığı çok yerde bir düş, bir mit dünyası yaratıp ona sığınma vardır. İşte ben bu üçlüde başı dara gelmiş insanların kendilerine düş dünyaları kurup o dünyaya sığınmalarının, ağır, yaşanılamaz dünyalarından, gerçeklerden kaçışlarının hikâyesini anlatmağa çalıştım.

İnsanlar, ağır koşullar içinde çabalar, kendilerine düş dünyaları, mit dünyaları yaratırlarken onlarla birlikte yaşadım, onlarla birlikte dünyalar kurdum.

Bütün maddi zorluklarından kurtulsa bile, ölüm karşısındaki, bir karanlıktan gelip başka bir karanlığa düşen insanoğlu her çağda kendisine bir düş, bir mit dünyası yaratacaktır. Bu üçlü benim yaşantım ve tanıklığımdır.»

SAĞIN TAHRİKİ DEVAM EDİYOR!

Konya'daki gerici ayaklanmadan sonra da hükümetin himayeci tutumunu devam ettirmesi ve «öğrenci avı»na çıkması, sağcı basının cüretini daha da artırmış ve yeni yeni Konya olaylarının patlak vermesine sebep olabilecek yayınlar birbirini kovalamıştır.

Babıalide Sabah Gazetesi'nin ümmetçi yazarı M. Mustafa Polat da, aldatılmış kitleleri «Endonezya misali» bir kıyım için açıkça kışkırtıyor ve «Bu işi halk halledecek» başlıklı yazısında aynen şöyle diyordu:

«Emniyet ve âsayişin muhafazası uğruna halkımızın bugüne kadar gösterdiği sabır ve metanet artık mecrasını değiştirdi. Şimdiye kadar «biz karışmayalım, polis halletsin, asker halletsin...» diye köşesine çekilen vatanperverler, her gün tahrik edilen anarşik hareketlerin solcu kudurganların elinde dinmek bilmemesi, üstelik polislerin yaralanması, emniyet kuvvetlerinin iş yapamaz hale gelmesi üzerine fiilen ortaya çıktılar.

Şu anda gayet iyi biliniyor ki, azgın solcuların âleti olan bir avuç zavallı genç, halkın fiili mukabelesini görmezse, halk fiilen cevab-ı red almazsa, gafletinde, dalâletinde devam edecek: icabında onu bir küfr-i inadı halinde sürdürecektir. Bu bilindiği için, iş, suratlarına yapıştırılacak bir şamara kalmıştır. Ve bugün halkımız, komünistlere, solculara, anarşistlere işte bu şamarı indirmek için âdeta sabırsızlanmaktadır.

Gözü dönmüş çapulculara ihtilal işareti verenler unutmasınlar ki, bu hareketleriyle kendi mezarlarını kazıyorlar. Bir kısım solcu karacübbeliler hiç akıllarından çıkarmasınlar ki, artık ihtilallere fetva vermek devri geçmiştir. Bir daha kanunsuz hareketlere girişirseniz, talebeleri kirli, iğrenç emelleriniz için âlet etmeye kalkışırsanız, başınıza kıyametler kopar. Etrafınız elektrikli tellerle çevrilmiştir. Boş yere harekete girişmeye kalkmayınız. Atacağımız adım sizi mukaddesat cereyanına tutuşturup kömür haline getirebilir.

Size dost tavsiyesi:

Her şeyi unutsanız bile, katiyen Endonezya'yı hatırınızdan çıkarmayınız. Yoldaşlarınızın orada nasıl kıtır kıtır kesildiğini gözlerinizin önüne getiriniz ve asırlar boyu Moskoflarla harbeden Türkiye'nin bu mevzuda daha tecrübeli olduğunu hesaba katınız!»

Olaylar cereyan ederken bir takım soyut yazılarla ortalığın durulmasını bekleyen, meşhur **olduğu için âni bir kararla meydan yerinden çekildiğini bildiren bu hareket, topyekûn mânasıyla bize şu korkunç ihtarı yöneltiyor:**

— Ya senin kellen, yahut benimki!...

Bu da Ortanın Solu'ndan !..

Yutturmacalarla bolşevik oyunlarına memleketi getirmek isteyenler, mütarekenin mandacılarından, çok daha aşağılık bir yolun yolcularıdır. Türklüğün son ümidi olan Anadolu'yu bir parçalanmaya, bir kopkoyu komünist diktasına hazırlayamayız. Kim ne derse desin, kim söverse sövsün, bu yolu kabul edemeyiz.

Komünistlerle kol kola emperyalizm dövüşçülüğü yapmağa kalkışanlar, vatana en büyük ihaneti işliyorlar. Komünistlerle aynı platformda, koalisyon içinde bir dövüş yapılamaz.

FİKRET EKİNCİ
(Ulus - 29.7.1968)

Malatya suikastinin teşvikçisi Necip Fâzıl Kısakürek, yine görülmemiş bir cüretle vatandaşları kelle kesmeğe çağıran şu yazıyı Bugün Gazetesi'nde yayınlatmıştır:

«Artık mânaları topyekûn kucaklamanın ve Meriç Nehri'nden Asya Suyu'na kadar bütün vatanı ürpertecek çığlığı basmanın günü gelmiştir.

Solcu cephe, önce üniversite boykotu, peşinden Amerikalılara karşı tavrıyle, bu zamana dek giriştiği huruç hareketlerinin en keskinine başvurmuş, gayesini apaçık ilan etmiş ve ölen çocuğun TİP tarafından imzalı mezar taşiyle hüviyet varakasını korkusuzca göz önüne serdiği halde cevapsız ve cezasız kalmıştır.

Doğrudan doğruya Moskova sevk ve idaresi altında yürütülen, fakat dozunu kaçırır gibi

Artık ne seviyede olursa olsun, fazla lafın bile tiksindirici kaldığı bu yürekler acısı durum karşısında, Meclis, hükûmet, ordu, üniversite, mukaddesatçı gençlik ve halktan ibaret beş kuvvet merkezine bir anda toparlanarak el ele vermek ve komünizmin fermanını ikinci şartıyle gerçekleştirmek düşüyor.

Şahlan, ey Türk Mebusu, Bakanı, Subayı, Profesörü ve Anadolu genci; ve artık komünizmin kellesini düşürmeyecek olursan, kendininkinin düşmek üzere olduğunu gösterici şartların sökün etmekte olduğunu bil !»

Necip Fâzıl Kısakürek, ertesi günkü yazısında daha da ileri giderek gerici zorbalara TİP'i hedef göstermiş, anayasa himayesindeki sosyalist partinin kanunsuz şekilde kaba kuvvetle tasfiye edilmesi gerektiğine dair fetva vermiştir:

İNSAN SAPITMAYA GÖRSÜN !

Dahiliye Vekâleti'nden istenildiği zaman öğrenilebilir ki, Turan Emeksiz bir komünist partisi üyesiydi. «Bizim Radyo» **bunu defalarca ilan etmiştir.** «Bizim Radyo» **bültenlerinden bunu arayıp bulmak güç değildir. Hattâ, son sayısında TİP organı ANT Dergisi** «Bir şehit daha verdik» **diye yazmak suretiyle bunu itiraf etmiştir. Şimdi böyle bir kimse,** «Türk âleminin en büyük düşmanı komünistliktir. Her görüldüğü yerde ezilmeli» **diyen Atatürk'le Anıt Kabir'de koyun koyuna yatıyor. Geçenlerde pencereden düşerek kafası yaralanan ve bu yüzden ölen diğer bir TİP mensubunun da tekrar Anıt Kabir'e gömülmesi isteniyor. Anıt Kabir yüce ve ulu önder Atatürk'e mi aittir, yoksa CHP solcularıyle TİP'e ait bir umumi mezarlık mıdır?**

TEKİN ERER
(S. Havadis - 1.8.1968)

haftanın karikatürü

NİNNİ

Ali Ulvi — Cumhuriyet Gazetesi

«TİP'in kılık ve eda değişikliğine bile ihtiyaç duymayan (tipik) bir komünist teşekkülü olduğu, güneşin güneş ve ziftin zift olduğundan daha belli vasıflarla ortadadır. İçişleri Bakanı'nın aynı teşhisi koyduğu ve hükümetin bu hususta kat'i vesikalara sahip bulunduğunu bildirdiği bu parti şeklindeki fesad ve hiyanet ocağını niçin kapatamazlar? Bu selâhiyet Anayasa Mahkemesi'nde olduğuna göre ondan mı çekinirler, bu mahkemenin Türk milli vicdanına aykırılığından ve sol temayüllere bağlılığından mı şüphe ederler?

Hükümet TİP'i, elindeki kat'i vesikalarla Anayasa Mahkemesi'ne versin de, eğer bu mahkeme TİP'i sahabet edecek olursa, kendisini belli etmiş olsun!. Şu anda, böyle bir şüpheden tenzih mevkiinde bulunduğumuz Anayasa Mahkemesi, açık deliller karşısında, Türk kanunlarının yasakladığı komünizmi koruyacak olursa, halimizi takdir ve ona göre hareket lüzumunu tayin etmek bakımından, bizim için bu ne büyük kârdır!

Öyle görünüyor ki, TİP'i ve onunla beraber nice teşekkülü kapatmak, doğrudan doğruya, sahipsiz, vekilsiz ve temsilcisiz Türk milletine düşüyor.

Bu millet artık işin başa, yâni fert fert kendisine düştüğünü anlamaya ve gereğini düşünmeye başlamıştır.

Anayasa Mahkemesi'nden kat kat üstün iradesiyle bir gün hükmünü verecektir:

— Gereği düşünüldü!

Ve işe TİP'ten başlanacaktır!»

Sağcı basında bu kışkırtmalar sürüp giderken Ortanın Solu'ndaki CHP'nin resmi organı Ulus'ta da kendisini rejimin koruyucusu rolünde gören bir yazar «sol»a karşı cihad açmıştır.

Bir gün önceki yazısında mahkum solcularla güçbirliği yaptığı için bazı MBK üyelerini şiddetle suçlayan Fikret Ekinci, ertesi gün yazdığı «TİP'in durumu» başlıklı yazıda da Türkiye İşçi Partisi'ne saldırarak şöyle demiştir:

«1900 yıllarının başlarında Almanya'da komünistlerin tecrübe ettikleri parlamento dışı, «extra - parliamentarian» diye adlandırdıkları hareketler, bugün aynen TİP tarafından uygulanmak isteniyor.

Komünist yada sosyalist maskeli partilerle toplanıp bir politika tesbit edip, bunu gelip de içeride kampanya ile, terör ile, millete kabul ettiremez. O zaman millet o'na hayat hakkı tanımaz. Bu pek tabii, bir devletin varlığını, bir milletin varlığını koruma hakkıdır. Türkiye ne Fransa, ne İtalya'dır, Rusya'nın burnunun dibinde, bu fantazileri yapamaz. Türkiye, TİP'in çizgisine girerse, millet olarak tarihten silinir, yok olur.

TİP bir oyun çevirmek istiyor. Özgürlüklerden azami ölçüde yararlanarak belli bir hedefe doğru gitmek. TİP'e bu imkân verilmeyecektir. Her ölçüde tedbirin alınması istenmiştir. TİP, memleketin varlığı ile oynamaktadır. Bir kere doğu mitinglerinde bunu denemek istedi, çabuk kendisini toparladı. TİP, demokratik bir sosyalist partisi ise batıdaki örneklerinin davranışında olması gerekir. Çalışmalarını kanunlara karşı hile yoluyla yürütemez. Buna son vermez ise, çok vahim olaylarla karşılaşacaktır. Bu rejimde, buna çare bulunamıyorsa, rejimi getirenler, bu rejimi götüreceklerdir.»

İşte sağın Necip Fazıl'ı, işte ortanın solunun Fikret Ekinci'si... İkisinin de hedefi TİP ve ikisi de cihad sayıklamaları içinde!

Bu el kimin eli ?

Odanın tek eşyası olan bir yer minderine diz çökmüş, pencereden dışarısını seyrediyorum.

Gözleri kör edecek kadar koyu olan o zifiri karanlığın içinden, büyük bir el uzanıverdi birden. Bu elin bir sağ el olduğunu görerek içime büyük bir ferahlık duygusu yayılıyor. Sağ el devamlı surette açılıp kapanıyor...

....

Ve dün gece, ilk defa, günlerdir hasret kaldığım huzur dolu bir uyku uyudum.

ŞULE YÜKSEL ŞENLER
(Bugün - 31.7.1968)

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdür: ALPAY KABACALI ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sokak, Emek Han, 16/31 - İSTANBUL ● Telefon: 27 81 99 ● Posta Kutusu 994 — SİRKECİ - İSTANBUL ● Ankara temsilciliği: Tel. 13 40 20 ● Dizgi: SON SAAT, Baskı: VATAN MATBAASI ● Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM — Cağaloğlu - İstanbul, Tel: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 84 İSTANBUL, Tel: 27 39 49 ● Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira, Üç Aylık 15 Lira. ● İlân: Santimi 35 Lira; yarım ilânlara yüzde 50 indirimlidir.. ● Tek sütun üzerine 5 santimlik kutu yayın ilânları 50 Lira'dan kabul edilmektedir . . .